

IV

МЛАДЕЖКИ СЪБОРЪ.

На ученицитѣ отъ Всемирното Бѣло Братство,
7 — 10. VII 1926 год., София.

Издание на просвѣтния комитетъ.
София.

A. Poulson

IV

МЛАДЕЖКИ СЪБОРЪ.

На ученицитѣ отъ Всемирното Бѣло Братство,
7 — 10, VII 1926 год., София.

Издание на просвѣтния комитетъ,
София.

Срѣда. 7 Юли, 5 ч. с.

Вжтрѣшни и външни връзки.

Размишление.

На едно мѣсто въ Евангелието Христосъ казва: „Жетвата е голѣма, работници — малко. Молете се на господаря на жетвата, да изпрати повече работници!“ Ще ви направя нѣколко пояснения върху дълбокия вжтрѣшенъ смисълъ на нѣщата въ живота. Нѣщата ставатъ разбираеми или понятни, само когато се изяснатъ разумно.

Днесъ ще говоря за вжтрѣшни и външни връзки съ живота, и за вжтрѣшни и външни връзки съ Бога. Какво наричаме връзка? Безъ връзка животътъ съществува, но не може да се прояви. Безъ връзка знанието съществува, но не може да се прояви. Безъ връзка Истината съществува, но не може да се прояви. Има нѣща проявени, има нѣща и непроявени. Проявено и непроявено, това сж двѣ различни понятия.

Сега ще поясня думата „проявление“.

Какво нѣщо е проявлението? За да си обясните това, ще започна отъ онѣзи нѣща, които сж сжществени. Вземете житното зърно, което е въ хамбаря. То сжествува, но не е проявено. Вземете ябълчната сѣмка, която седи въ нѣкоя кутия въ кжщи непосадена. Тази сѣмка може да седи съ хиляди години въ това състояние, като запазва формата си, но остава непроявена. Непроявеният нѣща не измѣнятъ своята форма, тѣ оставатъ винаги въ едно и сжщо състояние. Обаче, въ момента, въ който вие поставите едно житно зърно или една ябълчна сѣмка въ съприкосновение съ почвата или срѣдата, благоприятна за тѣхното развитие, т. е. съ битието или реалността, съ общия великъ, безграниченъ животъ или, съ други думи казано, съ Божествения животъ, тази сѣмка или това житно зърно измѣня своята форма и влиза въ нова фаза — фазата на проявяване. Туй е започване на живота. Щомъ имъ създадемъ условия, растенето, развитието започва. Сжщото е и съ човѣшката душа. Човѣшката душа съ хиляди години седи непроявена. Въ сегашното състояние, въ което се намирате, често вие усѣщате едно безразличие — искате да се проявите, но не можете. До кога е това? — Докато нѣкой дойде да ви помогне. Ако нѣкой не ви извади отъ вашето заспало състояние въ хамбаря или отъ кутията, вие не можете да се проявите. Трѣбва да

дойде нѣкой да ви извади. По отношение на реалния животъ, човѣкъ е такава сѣмка, очаква да му се помогне. Значи, връзката съ живота седи въ това, сѣмето да се посади въ почвата. Тогава, при това посаждане има два процеса. Единиятъ процесъ седи въ това, че коренитѣ на тази сѣмка се стремятъ къмъ центъра на земята, а при другия процесъ клонищата се стремятъ нагорѣ къмъ слънцето — къмъ Бога. Богъ е и горѣ, и долу. Подъ думата „надолу“, всѣкога подразбираме по-гжста материя, по-нисше състояние на битието или на Божествената съкровищница, а подъ думата „нагорѣ“, разбираме онази по-ефирна, по-рѣдка материя, онѣзи по-възвишени сили, които работятъ въ поширокъ, въ по-обемистъ свѣтъ.

И тѣй, тази сѣмка трѣбва да расте, за да се развива. Туй развитие съотвѣтствува на вжтрѣшното съзнание, защото растене има само у Бога. Външнитѣ процеси пѣкъ, които виждаме въ природата, като цвѣтене на цвѣтята, разрушение на скалитѣ, течение на водитѣ, изгрѣване на слънцето, появяване на планетитѣ и на звѣздитѣ, раждането на хората — всичко това въ духовния свѣтъ прѣдставлява проявление на Божествения Духъ. Отвѣнъ имате едно проявление, а отвжтрѣ — друго проявление. Нѣкой пжтъ казваме, че плодоветѣ се раждатъ горѣ по дърветата. Така е, но има случаи, когато нѣкои плодо-

ве се развиватъ по клонищата на дърветата, а нѣкои плодове се намиратъ въ коренитѣ на растенията. Отъ туй становище, когато нѣкой пжтъ въ човѣка се зародятъ голѣми страдания, това показва, че неговитѣ плодове зрѣятъ въ коренитѣ. Затова, когато плодетѣ зрѣятъ въ коренитѣ, хората ще иматъ страдания. Щомъ страдашъ, ти си картофъ, чукундуръ, гулия и т. н. Значи, щомъ хората страдатъ, плодетѣ имъ зрѣятъ въ коренитѣ долу, въ гжстата материя, поради което трѣбва да имъ се пращатъ сокове отгорѣ. При радостта е обратното, плодътъ е въ цвѣта, въ клонищата. Слѣдователно, при страданията имаме единъ видъ плодове, а при радоститѣ — другъ видъ плодове.

Сега, нѣма да ви обяснявамъ, защо едни-тѣ плодове сж въ коренитѣ, а другитѣ въ клонищата. Нѣкои казватъ: „Коренитѣ на знанието сж горчиви, а плодетѣ — сладки“. Азъ не зная, какъ е възможно, отъ горчиви корени да излѣзатъ сладки плодове! Азъ не разбирамъ, каква мъдростъ е искалъ да вложи въ поговорката този, който я създалъ. Споредъ тази поговорка, „коренитѣ на знанието сж горчиви, а плодетѣ сладки“, трѣбва да подразбираме, че майката може да бжде мечка, бащата — вълкъ, а дѣтето — ангелъ. Това сж несъвмѣстими нѣща. Споредъ мене, този мъдрецъ е искалъ да каже, че коренитѣ на знанието сж пълни съ страдания, а

плодетѣ на знанието сж пълни съ радости. Тази поговорка изразява двѣ състояния. При голѣмитѣ страдания човѣкъ прави голѣми усилия, за да вземе надмощие надъ гжстата материя, да излѣзе на повърхността. При изучаване законитѣ на тази гжста материя, ние влизаме въ страданията, т. е. слизаме долу. Страданието всѣкога показва слизане. Ще ви прѣдставя една картина за това слизане. Човѣкъ слиза отъ нѣкой високъ планински върхъ нѣколко километра дълбоко въ земята, но трѣбва отново да се качи на този планински върхъ, високъ нѣколко километра. Слизането е лесно, но като започне отново да се качва, знаете ли колко е трудно? Знаете ли колко пжти ще се изпоти, докато се качи? Ще си каже: що ми трѣбваше да слизамъ? Защо ми трѣбва да живѣя? Прѣдставете си, че този върхъ, на който трѣбва да се качите, е високъ колкото върхътъ Евересъ на Хималаитѣ, какво ще правите? — У васъ ще се роди идеята: трѣбва да имаме крилѣ! Крилѣтѣ прѣдставляватъ човѣшкия умъ. Ако имате умъ, вие можете да се качите и на Хималаитѣ, и на небето, но ако нѣмате умъ, т. е. ако нѣмате крилѣ, трѣбва да се качите пѣшъ, по крака, а качването по крака подразбира, че ще имате мъжнотии въ живота.

Христосъ казва: „Жетвата е много, а работници малко“. Какви работници? — Ра-

зумни работници нѣма. Свѣтътъ е пълень съ работници. Въ България има съ хиляди работници, а другагѣ има съ милиони работници. Ако разгледаме положението на тѣзи работници, ще имаме сжщата поговорка: „Коренитѣ на знанието сж горчиви, а плодоветѣ — сладки“. Но подѣ думата „работници“ Христосъ въ дадения случай разбира онѣзи разумни работници, които съ вѣкове сж учили онова истинско знание, какъ трѣбва да се работи за Бога. Да бжде човѣкъ работникъ въ Царството Божие, това е най-голѣмата привилегия, която той може да има. Въ всѣко сжществуване да бждешъ работникъ на дѣлото Божие, по-велико нѣщо отъ това нѣма. Слѣдователно, всички трѣбва да се стремите да разбирате живота. До тогава, докато вие се тревожите, докато вие искате само радости, не можете да разберете дълбокия смисълъ на живота. Защо всѣки избѣгва страданията? Защо да не желаете старданията еднакво, както и радоститѣ? Ами че прѣдставите си, по-голѣмата частъ отъ съврѣменното богатство не се ли дължи на кожата на животнитѣ? Има търговци, които продаватъ само лисичи кожи; има търговци, които продаватъ само овчи кожи, волски кожи, свински кожи и т. н. Питамъ: туй богатство, придобито отъ кожата на всѣко животно, не прѣдставлява ли неговото страдание? Ами колко врѣме е работило това животно за та-

зи кожа? Вие одерете тази кожа, погледнете я доволно и казвате на обушаря: я ми скрой едни обуца! Мислили сте, колко страдания сж причинени, докато вие се обуете съ тия обуца? При това, като носите тия обуца, и вие сте недоволни. Защо? Защото и самото животно е било недоволно. Вие носите извѣстна дреха, направена отъ памукъ или отъ ленъ. Този памукъ или този ленъ е умрѣлъ, т. е. вие сте отнели живота му по сжщия начинъ, както и на животното, затова и той е недоволенъ. Казвате: така трѣбва да бжде, тъй е наредилъ Господъ. Не, не е наредено така отъ Бога. Има другъ начинъ, по който вие може да се ползвате отъ тия нѣща. Вие питали ли сте лена, памука и вълната, дали сж готови да се пожертвуватъ за васъ?—Не сте ги питали. затова и тѣ сж недоволни. Като облѣчете дрехи отъ тия материи, вие сте недоволни, и тѣ сж недоволни и тогава казвате: „Коренитѣ на знанието сж горчиви, а плодоветѣ — сладки“. Щомъ вашитѣ дрехи сж недоволни, вие можете ли да бждете доволни? Вашиятъ животъ, или животътъ на когото и да е, не може да бжде хармониченъ, докато нѣма връзка съ Бога. Всички, които страдатъ, нѣматъ връзка съ Бога. Всички страдания показватъ, че ние сме вършили работи, безъ да сме питали Господа. Ние сме правили връзки, безъ да ние позволено да ги направимъ.

Слѣдователно, казва Христосъ: „Всѣко дърво, което не е насадилъ Отецъ ми, ще се изкорени.“ И ако ние не разбираме законитѣ, туй дърво ще се изхаби. Ако започнешъ една работа не на опрѣдѣленото за нея врѣме, споредъ законитѣ на Бога, тази работа ще пропадне. Ако ти родишъ синъ или дъщеря, или свършишъ училището не на врѣме, ти ще пропаднешъ, нищо нѣма да свършишъ. Сега не е работа само да се родимъ, не е работа само да се посѣемъ, не е въпросътъ само да започнемъ едно дѣло, но ние трѣбва да знаемъ, какъ да свършимъ това дѣло и на врѣме да го свършимъ. Трѣбва да имаме връзка! Коя е първата връзка? — Това е Любовта. Коя е първата проява на Любовта? — Животътъ. Коя е първата проява на живота? — Движението, разширението на съзнанието. Животъ, въ който има разширение на съзнанието, се познава по това, че ти схващашъ, че живѣешъ, че имашъ отношения къмъ нѣкого. Животътъ подразбира връзка къмъ нѣкого. Дѣтето съзнава, че има отношение къмъ майката; майката съзнава, че има отношение къмъ всички живи същества. Ученикътъ съзнава, че има отношение къмъ Учителя си. Въ туй положение, въ което се намираме, ние се изправяме прѣдъ една научна идея, научна въ този смисълъ, че тя ни опрѣдѣля, какво трѣбва да имаме връзка съ Бога. Щомъ се свържешъ съ Бога, въ тебе

ще се прояви новъ животъ, ти ще почувствуващъ разширение и свобода въ съзнанието. Послѣ, въ твоя животъ ще се прояви свѣтлина. Слѣдъ свѣтлината въ тебе ще се прояви знание, импулсъ да учишъ — да изучавашъ Истината. Онзи човѣкъ, който се е съединилъ съ Бога, е въ сила да извърши всичко започнато, прѣпятствия за него нѣма.

Вие искате да извършите нѣщо въ България. Какво можете вие да извършите въ България? Ако имате пари, какво можете да направите съ паритѣ? Ако имате сила, какво можете да направите съ силата? Силата, това е човѣшкиятъ умъ. Безъ умъ сила въ свѣта не може да има, не може да се прояви. Нѣкои отъ васъ искате да бждете богати. Но богатъ трѣбва да бжде само разумниятъ, само силниятъ човѣкъ. Какво ще се ползува малкото дѣте, ако вземе въ ржката си единъ чукъ, който тежи 10 килограма? Ако вие вземете единъ чукъ, веднага ще започнете работа съ него. Или пъкъ, ако нѣкое дѣте вземе Крали-Марковата сабя, прѣпаше я прѣзъ пояса си и поиска да стане воинъ, какво ще го ползува това? Чукътъ въ ржката на малкото дѣте е нещастие. Сабята въ ржката на малкото дѣте е нещастие, смъртъ носи за него. Слѣдователно, за глупавитѣ, за слабитѣ хора паритѣ сж опасни. Заради тѣхъ ще ги убиятъ, ще ги удушатъ, ще станатъ нещастни. Прѣди да поиска човѣкъ отъ

Бога богатство, сила, той трѣбва да поиска мъдростъ, трѣбва да поиска любовъ. У човѣка първо трѣбва да дойде любовта — това е силата за него. Това е запазване на онова велико съзнание, положително да знаемъ, защо идемъ въ свѣта и какво искаме. Всѣки единъ отъ васъ трѣбва да знае, защо иде на свѣта. Азъ не говоря за външния свѣтъ или за онзи свѣтъ, който седи още въ хамбаря — има хора, които още дълги години ще седятъ въ хамбаря. Азъ виждамъ нѣкои отъ васъ сте турени вече въ чувалъ, носятъ ви на нивата да ви посѣятъ; нѣкои отъ васъ виждамъ, че сж хвърлени вече на нивата, заровени сте; нѣкои пъкъ едва сте поклънали; други сте поизраснали; нѣкои сте завързали, но плодътъ още не е узрѣлъ. Има дълго врѣме да чакате, докато дойде плодътъ. Ще кажете: ние се обърнахме къмъ Бога. Обръщането къмъ Бога е още само процесъ на растене. Има доста врѣме още да чакате, докато дойде плодътъ на съзнанието. Защото, само плодътъ е, който прилича Божественото. Писанието казва: „Плодътъ на Духа е Любовта“. Въ този случай, подъ думата Духъ, се разбира разумното, а плодътъ на разумното, това е Любовта. Всѣкога разумниятъ животъ има за плодъ Любовта. Дѣто има разумностъ, Мъдростъ, Истина, тамъ Любовта ще се прояви като разумна проява, а не както вие разбирате сега Любовта.

Сега трѣбва да направите външни и вътрѣшни връзки съ Бога. Вие за Бога трѣбва да имате опрѣдѣлена прѣдстава. Първата връзка, това е съ вѣрата, отъ тамъ ще започнете. Не можете да имате връзка съ Бога, докато нѣмате вѣра. Съ обикновената вѣра ставатъ обикновени връзки. Не, абсолютна вѣра трѣбва да имате! Нѣма да питате дѣ е Господъ. Питашъ ли дѣ е Господъ, никога нѣма да Го намѣришъ. Никога не питай, дѣ е Господъ! Не Го търси нито въ небето, нито въ себе си, въ ума или въ сърцето си, нито между ангелитъ. Търсишъ ли Бога нѣкъдѣ, никога не може да Го намѣришъ. Писанието казва: „Въ Бога живѣемъ, сжествуваме и се движимъ“. Накъдѣ ще търси рибата водата? Накъдѣ ще търсятъ очитъ свѣтлината? Свѣтлината е навсѣкъдѣ.

Сега ще седне нѣкой да ми обяснява, какво нѣщо е свѣтлината. Казватъ, че свѣтлината била вибрации. Азъ правя такива вибрации, движа се отъ едно мѣсто на друго, мърдамъ се. Но туй, което се мърда, което се движи, азъ ли съмъ? Свѣтлината като се търкала съ своята колесница, хората я опрѣдѣлятъ като едно сжщество и казватъ: свѣтлината е движение. Свѣтлината се движи, но не е движение. Тя свѣти, но не е свѣтина. Когато показвамъ нѣкому пжтя, азъ въ този пжтъ ли съмъ? Това сж отношения, азъ не съмъ въ този пжтъ. Значи, въ съзнанието има връз-

ка. Подъ думата „свѣтлина“, ние разбираме вжтрѣшна връзка. Щомъ между двама души се образува правилна, Божествена връзка, явява се свѣтлина. Това показва, че ти си подписалъ договоръ. Щомъ се яви свѣтлина въ съзнанието ти, туй е признакъ, че онова, което си написалъ, е вѣрно; щомъ не е вѣрно, явява се тъмнина. Тъмнината показва, че нѣщата, които си направилъ, не сж прави.

Сжщиятъ законъ е и при говоренето. Кажешъ ли нѣщо нѣкому и почувствуващъ радостъ и въ ума, и въ сърцето си, това, което си казалъ, е вѣрно. Почувствуващъ ли скръбъ, това, което си казалъ, не е вѣрно. Има нѣща вѣрни и невѣрни. Ако нѣщо е вѣрно въ ума, а невѣрно въ сърцето, ти нѣма да почувствуващъ пълна радостъ. Защо? — На това, което си казалъ, му липсва нѣщо. Нѣкой пжтъ пжкъ въ ума ти е тжжно, а въ сърцето — радостно. На туй, което си казалъ, и въ този случай, липсва нѣщо. Щомъ онова, което си казалъ е пълна Истина, Божествена Истина, ти ще почувствуващъ радостъ и въ ума, и въ сърцето. Слѣдователно, който нѣма радостъ и въ ума, и въ сърцето, той нѣма пълна връзка съ Бога. Подъ връзка съ Бога подразбирамъ, че връзката трѣбва да се прави постоянно, всѣки день, всѣка минута, всѣки часъ, извънъ врѣмето и пространството. Цѣлиятъ ни животъ трѣбва да бжде едно постоянно усилие да правимъ връзка съ

Бога, да бждемъ въ постоянно съприкосновение съ Божествената Любовь, съ Божествената Мждрость, съ Божествената Истина, съ Божествения Духъ, съ Божественото съзнание. Това сж живи сили. Въ това съприкосновение ще почувствуваме онова блаженство, щастие, сила, подмладяване, което искаме.

Та въ този смисълъ, всички, които искате да работите въ сегашнитѣ врѣмена на живота, този е пжтътъ. Връзка трѣбва да имате — и външна, и вжтрѣшна. Не подразбирамъ да правите връзки единъ съ другъ. Не, вие ще правите връзки съ Бога, а Богъ ще прави връзки между васъ. Когато Богъ свърже двама отъ васъ, тогава само ще имате връзка; не ви ли свърже Богъ, нищо не става отъ васъ. Ние имаме толкова много примѣри за това! Онѣзи англичани, които ходятъ по Алпитѣ, често се завързватъ по 20 души заедно съ вжже, за да не паднатъ въ нѣкоя пропасть, но случавя се, че като потегли първиятъ, вързани и невързани, отиватъ въ пропастьта заедно съ водача си. Единственото правило за всички ви е слѣдната велика Истина: да направите външна и вжтрѣшна връзка съ Бога. Направите ли тази връзка, тогава ще очаквате Богъ да направи връзка съ другитѣ. Защо? Защото като направимъ връзка съ Бога, само тогава можемъ да очакваме Богъ да се прояви. Богъ като се прояви, ще направи истински връзки и ще измѣни окрж-

жающата срѣда. Нужно е ние да посѣемъ сѣмето въ земята, да направимъ една връзка и тогава да чакаме Богъ да направи друга връзка. Каква?— Ще изпрати слънцето отгортъ и ще му каже: „Изпрати на това зърно свѣтлина, въздухъ!“ И слънцето ще изпрати своята свѣтлина. Слѣдъ това ще каже на дъжда: „Ще изпратишъ на това зърно малко влага!“ И най-послѣ ще каже на човѣка: „Ще идешъ да усилишъ връзката, която азъ направихъ.“ Какъ?— Ще отидешъ да разкопаешъ почвата около това сѣменце, за да може да расте. Нашиятъ неуспѣхъ на земята се заключава именно въ това, че ние сами правимъ всички връзки. Казвате: да се съединимъ, да направимъ връзка, да станемъ силни! Колко силни сме станали досега? Запримѣрь, какъ правятъ връзка мъжътъ и жената? Тѣ се вѣнчелятъ, сами си правятъ връзка. Жената казва: обичамъ този човѣкъ, готова съмъ да умра за него! Колко отъ васъ сте направили такава връзка, че да не се развали? Дойде смъртъта, вземе мъжа ти. Каква връзка е тази, при която може да се взима мъжътъ или жената? • Казвате: такава била волята Божия! Това е забавление, това е лъжа въ свѣта! Азъ спечеля пари, дойде нѣкой, задигне ги. Казвамъ: спечелихъ пари. Какви пари съмъ спечелилъ? Каква връзка съмъ образувалъ? Значи, всичкитѣ връзки, които ние сме направили, въ края на краищата, ще се уни-

щожатъ. И тогава, споредъ езика на Писанието, въ насъ ще остане само онова, което Богъ е насадилъ. Ако разбираме живота по този начинъ, между насъ нѣма да има никакъвъ споръ. Може да спорите нѣкой пжтъ, кой е правъ, и кой кривъ. Правъ е този човѣкъ, който има външна и вътрѣшна връзка съ Бога. Правъ човѣкъ азъ наричамъ човѣкътъ, който обича всички хора, безъ да очаква нѣщо отъ тѣхъ. Само човѣкътъ, който дава е правъ. Казватъ за нѣкого: любовта на този човѣкъ е користолюбива. Питамъ: може ли да се размжти, може ли да се опетни единъ изворъ, който постоянно извира и праща своята вода навънъ? Кое се опетнява? — Опетнява се щернята, опетнява се кладенеца, въ който влиза вода, а не извира отвжтрѣ. Но онзи, който дава постоянно, той не може да се опетни. Слѣдователно, ако вие очаквате само да ви се дава, ще се опетните. Всички трѣбва да замязате на извори, отъ които Божественото да извира отвжтрѣ.

И тѣй, Божествена връзка е когато човѣкъ има тази широка любовъ именно, та като обича, да не очаква да му дадатъ нѣщо въ замѣна. Щомъ очаква, той не е никакъвъ изворъ, той е щерня. Отъ такъвъ човѣкъ, като извадишъ единъ котелъ вода, той очаква да му турятъ другъ котелъ вода. Човѣкъ трѣбва да има знание и мъдростъ. Какво

знание? Азъ не разбирамъ такова знание, което си придобилъ само отъ четене на тази или онази книга, но знание, което излиза отъ вжтрѣ. Нѣкой прочете една книга и казва: дойде знанието у мене. Не, не е дошло още знанието у тебе. Сега нѣма да се спирамъ да обяснявамъ тия нѣща подробно, но казвамъ: има една вжтрѣшна връзка, има единъ вжтрѣшенъ процесъ, има едно вжтрѣшно знание у човѣка и то се дава само на разумнитѣ, само на онѣзи високо-подигнати души. Азъ наблюдавамъ, колкото съмъ говорилъ досега, отъ никого нищо ново не съмъ чулъ. Постоянно слушамъ да се прѣповтаря това, което съмъ говорилъ. Нѣма по-голѣмо нещастие отъ това, човѣкъ да слуша своитѣ думи. Азъ говоря или пѣя и моята рѣчь или пѣсень се отпечатва като на фонографъ. Изпѣлъ съмъ значи, една пѣсень, като нѣкой великъ пѣвецъ. Отида слѣдъ това при нѣкой приятель, и той ми казва: имамъ една нова пѣсень. Коя е тя? Той нагласи грамофона — чувамъ, моята пѣсень се пѣе. Отида на друго мѣсто, казватъ ми: чакай да ти изсвиримъ една нова пѣсень! — Пакъ моята пѣсень. Отида на трето мѣсто — все моята пѣсень ми пѣятъ. Казвамъ: каква нова пѣсень? Доста тѣзи фонографи! Най-скучното нѣщо е човѣкъ да слуша себе си, да го прѣповтарятъ и да бжде едно ехо. Онова, което е излѣзло отъ насъ, да върви въ вѣчността, а ние да чу-

ваме само Божественото. За насъ има смисълъ да възприемаме, когато Богъ ни говори, да чуваме Неговиятъ гласъ и да не бждемъ ехо. Когато азъ говоря, Богъ да ме слуша. Когато азъ ви говоря, не говоря на васъ, на Господа говоря. Казвамъ: Господи, хубавъ е Твоятъ свѣтъ! Като виждамъ тѣзи животни, тѣзи цвѣтя, тѣзи хора, които Си направилъ, азъ се радвамъ въ себе си. По този начинъ азъ се изказвамъ, какво мисля въ себе си за Бога. И тогава Той започва да ми говори. Като слушамъ Неговото слово, Неговата Истина, Неговиятъ гласъ, това е възкресение на душата. Между човѣка и Бога трѣбва да има истинска обмѣна! Туй наричамъ истинска радость: да зная да говоря на Бога, и Той да ми говори. Мога ли азъ да говоря на Бога, може ли и Той да ми говори, имамъ външна и вжтрѣшна връзка съ Бога. Не Му ли говоришъ, не ти ли говори, ти си като онѣзи ученици, които отиватъ на училище съ не-пригответънъ урокъ и казватъ: учителю, не си зная урока. Или пъкъ отидешъ при учителя си и знаешъ да повтаряшъ урока, който той ти е прѣподалъ. Мислите ли, че учителътъ ще остане доволенъ да повтаряшъ това, което той веднѣжъ е казалъ? Благодаренъ ли ще бжде учителътъ, ако сто души ученици му повторятъ сжщия урокъ по Законъ - Божи, на-примѣръ, който той прѣподалъ вече. Азъ мисля, че за въ бждеще учителитѣ нѣма да

употрѣбаватъ сегашната система, нѣма да изпитватъ ученицитѣ върху туй, което тѣ сж прѣподали. Учителътъ ще имъ каже: кажете ми онова новото, което научихте отъ прѣподадения урокъ! Искамъ да ми кажете нѣщо ново отъ себе си.

Сега, азъ внасямъ тази мисль въ васъ, не за да я повтаряте, но всѣки единъ отъ васъ, както прѣзъ днешния день, така и за въ бждеще, да държи тази мисль въ ума си — да направи връзка съ Бога. Азъ не правя въпросъ, дали имате, или нѣмате такава връзка, но искамъ да ви обясня, какво трѣбва да се подразбира подъ думитѣ „връзка съ Бога.“ Вжтрѣшна връзка съ Бога, това е говорѣтъ на Бога къмъ менъ; външна връзка, това е говорѣтъ на моята душа къмъ Бога. Когато кажемъ вжтрѣшна връзка, подразбираме, че Богъ ни говори, а когато кажемъ външна връзка, подразбираме, че ние говоримъ на Бога. Когато страдамъ, азъ говоря на Бога; когато се радвамъ, Богъ ми говори. Да говоря на Бога, това не значи да седна прѣдъ Него и да повтарямъ молитвата „Огче нашъ“. Това не е молитва. Не, щѣ седна прѣдъ Него смирено и ще Му кажа: Господи, Боже мой, петъ пари нѣмамъ, нито знание имамъ, нито сила имамъ, моята сила е толкова малка, почти дѣтинска, та ме е страхъ дори отъ една мечка. Ти ме научи, кажи ми, какъ да се справя съ мъчно-

тиитѣ въ живота! Искамъ да прѣмина прѣзъ гората, страхъ ме е отъ мечкитѣ, страхъ ме е сжщо да ме не ухапи нѣкоя голѣма змия. Кажи ми, какъ да прѣгазя онази голѣма рѣка. Научи ме, Господи, страхъ ме е да се не удавя! Тѣй говори на Господа! Тогава Господъ ще ти покаже, отъ какво има нужда тази мечка и ще те научи, какво трѣбва да кажешъ на мечката, какво трѣбва да кажешъ на змията, какво трѣбва да кажешъ на рѣката. Той казва: „Ти ще отидешъ при мечката и ще ѝ кажешъ само една дума и тя ще ти отвори пжтъ. Ще отидешъ при змията, ще ѝ кажешъ само една дума, и тя ще ти отвори пжтъ. Ще отидешъ при рѣката, ще ѝ кажешъ само една дума, и тя ще ти отвори пжтъ.“ Ти като трѣгнешъ, пакъ треперишъ, но кажешъ на мечката една дума, и тя се позасмѣе, отвори ти пжтъ. Дойдешъ при змията, кажешъ ѝ една дума, и тя ти отвори пжтъ. Дойдешъ при рѣката, кажешъ ѝ една дума, седнешъ надъ водата и хопъ, на другия брѣгъ си вече! Слѣдъ това казвашъ: каквото Господъ ми е казалъ, всичко това е Истина. Като се върнешъ вече съ туй съзнание, имашъ ли страхъ отъ мечки? Казвашъ: знаая една дума, на която мечката се подчинява; знаая една дума, на която змията се подчинява, знаая една дума, на която рѣката се подчинява. Казвамъ: по-добрѣ да знаешъ една такава дума, отколкото хиляди обикновени думи. По-добрѣ да

имашъ само единъ картофъ, който да посадишъ въ земята, отколкото да имашъ хиляди картофи, изгнили въ нѣкоя изба.

Та ще имате външни и вътрѣшни връзки! Нѣкой отъ васъ ще каже: едно врѣме имахъ много любовъ, много вѣра. Оставете вашето „едно врѣме!“ Важно е сега, въ този моментъ, какви връзки имате къмъ Бога. Вие говорите ли на Господа? Господъ говори ли ви? Ще мълчите, нѣма да ми давате никакъвъ отговоръ. Ако Господъ ви говори, азъ се радвамъ. Питамъ ви още: вие говорите ли на Господа? Ако Му говорите, пакъ се радвамъ, защото има истинска обмѣна въ отношенията между Бога и васъ. Трѣбва да ни говори Господъ, и ние трѣбва да Му говоримъ. Това има дълбокъ, истински смисълъ. Започнете ли по този начинъ, тогава ще дойде Богъ, ще ни покаже истинскитѣ отношения, външнитѣ връзки, и само така ще се опознаемъ. Вие още не се познавате единъ другъ. Това да не ви обижда, защото да се познавате, значи да се обичате единъ другъ тъй, както себе си, не повече отъ себе си. Може да направите такъвъ опитъ. Ако дойде при васъ нѣкой, когото обичате, вие можете да му отстѣпите яденето си, вашата храна и при това да изпитате радостъ. Това може да направите за вашата дъщеря, или за вашия синъ, или за вашия възлюбенъ приятелъ, но ако дойде при васъ нѣкой външенъ човѣкъ, когото вие не позна-

вате, ще се колебае, дали да му услужите и ще кажете: не съмъ разположенъ да ви приема. Това е опорочение на великия Божи законъ на Любовта. Законитѣ въ Божествения свѣтъ седятъ другояче. Щомъ въ моята душа се зароди желание да отстѣпя моята паница нѣкому, понеже тази паница е неотстѣпваема, веднага отъ невидимия свѣтъ, отъ невидима рѣка ще се сложи друга паница прѣдъ мене. Такъвъ е законътъ! Ако въ душата на твоя братъ се зароди сѣщото желание, ще дойде трета паница. Ако въ тебе се зароди желание да дадешъ на брат си твоето, и въ неговото сърце ще се роди сѣщото желание, сѣщата мисълъ. Ти ще дадешъ и ще кажешъ: заради тебе, Господи, азъ съмъ готовъ да направя всичко.

Сега ви говоря за вътрѣшнитѣ връзки. Нѣкой казва: заради тебе азъ съмъ готовъ да направя всичко, но той не говори Истината. Най-първо като дойде нѣкой при мене, казва ми: Учителю, азъ искамъ да ми направя една услуга, искамъ да ми поговоришъ малко. Азъ се спирамъ, обръщамъ се къмъ Бога и питамъ: Господи, разположенъ ли си да му говоришъ! Господъ ми казва, че е много занятъ. Казвамъ: братко, не мога да ти говоря сега. Защо? Ако кажа, че Господъ не иска да му говори, той ще се докачи, затова му казвамъ, че нѣмамъ врѣме да му говоря, нѣмамъ нищо въ себе си. Значи, най-първо Гос-

подъ трѣбва да ти говори. И, слѣдъ като Господъ ти е говорилъ, и ти си говорилъ на Господа, тогава азъ ще ти говоря. Казва нѣкой: говори ми! Ще ти говоря, но кога? — Само когато ти започнешъ да говоришъ на Господа. Само по този начинъ ще се разбираме. И млади и стари, дръжте тѣзи мисли въ ума си!

Нѣкои приятелн казватъ: ние сме вече отъ десетъ години въ новото учение, знаемъ много нѣщо. Да, азъ виждамъ стари приятели, които иматъ връзка съ Господа; пъкъ виждамъ и млади, които иматъ връзка съ Господа. Но виждамъ и стари, които нѣматъ връзка съ Господа; виждамъ и млади, които нѣматъ връзка съ Господа. На младитѣ и на старитѣ, които нѣматъ връзка съ Господа, казвамъ да направятъ тази връзка. Тогава и наука, и поезия, и сила, и мощъ, и безсмъртие, всичко зависи отъ тази връзка. Нѣмате ли тази връзка, може да обиколите цѣлия свѣтъ, може да сте най-видниятъ учителъ, може да отидете въ небето и да се върнете сто пѣти, то се отнася само до външната страна на живота — всичко това е безполезно, безсмислено. То е като едно пѣтуване на кинематографъ. Ще отидете на небето, ангелитѣ ще ви подържатъ тамъ 4 — 5 дѣня и ще ви изпратятъ пакъ назадъ, както изпращатъ царе отъ една държава въ друга. Единъ царъ не могатъ да го задържатъ като

гостъ много време въ нѣкоя държава, защото имъ коштува много скъпо. Когато германскиятъ императоръ ходи въ Цариградъ, турцитѣ си казаха: „Дано не дойде втори пѣтъ!“ — тѣй много имъ коствалъ.

Имате ли сжщинската връзка съ Бога, вие вече имате отношения, можете да влѣзете въ връзка съ онзи великъ организъмъ на козмоса. Тогава животътъ ви ще се осмисли; и вие ще станете граждани на Царството Божие. Тогава вече ще имате отношения на синове и дѣщери къмъ Бога и ще можете да рѣшавате другояче въпроситѣ си, а не както сега.

Сега казвате: този съборъ е на младитѣ. Съборътъ на младитѣ и съборътъ на старитѣ е единъ и сжщъ. Когато младитѣ се събиратъ на съборъ, нека образуватъ външна и вжтрѣшна връзка съ Господа! Когато старитѣ се събиратъ на съборъ, нека образуватъ външна и вжтрѣшна връзка съ Господа! Когато и младитѣ и старитѣ се събиратъ на съборъ, нека образуватъ сжщитѣ връзки! Тогава отъ всички ще се образува единъ общъ организъмъ. Вие казвате: ние сме свързани. Не, вие сте вързани, но не сте свързани. Вие сте вързани физически, но сте свързани разумно, съзнателно. Знаете ли какво нѣщо е да срещнешъ една душа, която те разбира, която те обича? Тя е толкова внимателна, деликатна спрѣмо тебъ, угощава те, безъ да

и мене мисълта, че трѣбва да си вървишъ. Онзи, който те обича, угощава те и си казва: дано поседи повече! А тия, които не те обичатъ, казватъ: хайде да го угостимъ, че по-скоро да си отиде! Да дадешъ нѣкому нѣщо, да го угостишъ и при това да искашъ да седи още, това разбирамъ връзка. Като дойде при тебе онзи, който има истинска връзка, ще внесе въ съзнанието ти разширение и ти ще се зарадвашъ. Какво каза Лаванъ на Якова? — Откакъ дойде въ моя домъ, Богъ ме благослови. Значи Яковъ донесе благословение въ дома на Лавана. Когато Божественото дойде у насъ, то винаги донася благословение за душата и разширение на съзнанието.

Сега не се спирайте да питате, дали имате връзка, или не. Направете връзката! Азъ не казвамъ, че нѣмате, но направете връзката си съ Бога по-силна! Нѣкой казва: азъ имамъ връзка. Казвамъ: това е първиятъ конецъ. Отъ день на день я усилвайте! Вторииятъ день казвамъ: направи връзка съ Бога! — Имамъ. Тури вториятъ конецъ. На третия день тури третиятъ конецъ. Послѣ тури четвърти, пети, шести, седми, осми, девети, прѣзъ всичкитѣ вѣкове все ще туряшъ отъ тия конци. Ще кажешъ: много дебела ще стане тази връзка. Не се плаши! Нѣкой пжтъ ще ви говоря за многото конци на съзнание-то. Това е законътъ на еволюцията на чо-

вѣшката душа. Колкото повече отъ тѣзи конци имашъ, толкова по-добрѣ. Отъ тѣзи конци ще се изтъче великата дреха на съзнанието. Отъ тѣзи конци ще се изплете Божествената връзка за духа.

Тѣй седи великиятъ въпросъ за вжтрѣшнитѣ и външни връзки съ Бога, или съ други думи, отъ тѣзи връзки ще се опрѣдѣлятъ отношенията на Бога къмъ насъ и нашитѣ отношения къмъ Бога. Ако направите връзка съ Бога, ще бждете силни и мощни. Щомъ имате външни и вжтрѣшни връзки съ Бога, и Богъ ще направи външни и вжтрѣшни връзки помежду ни. Тогава и ние ще направимъ единъ вжтрѣшенъ колективитетъ, ще образуваме единъ общъ вжтрѣшенъ организъмъ и ще се разбираме, ще изпращаме своитѣ мисли телепатически. Само по този начинъ небето ще има къмъ насъ правилни отношения, отдѣто ще ни посѣщаватъ понапрѣдналитѣ наши братя. Азъ съмъ казвалъ: отъ небето ще ни посѣщаватъ ангелитѣ, тѣ сж напѣдналитѣ наши братя. И тѣ се интересуватъ отъ тѣзи вжтрѣшни връзки.

Васъ, младитѣ, ако ви нарека братя, знаете ли какво означава думата „братъ“? Съ буквата Б е започнало създаването на свѣта. Б — то означава създаване. Казвате: братъ и сестра. Какъ се казва сестра въ другитѣ езици, напѣмѣръ въ френски, въ латински езикъ? — На френски езикъ се

казва „Soeur“, започва съ буквата S. Тази буква означава закона на вѣчността. Слѣдователно, когато говоримъ за братъ и за сестра, всѣкога подразбираме два Божествени процеса на новъ животъ. Братъ и сестра сж процеси на единъ новъ животъ, който трѣбва да започне. Братъ и сестра, това е началото и края на сегашния животъ. Братъ и сестра означаватъ границитѣ на новия животъ, въ който трѣбва да влѣземъ. Рѣката е рѣка, ако има брѣгове, ако има граници. Нѣма ли граници, не е никаква рѣка. Ако морето нѣма граници, не е море. Ако животътъ нѣма двѣ граници, не е животъ. Всѣко нѣщо трѣбва да има разумни граници. Братъ и сестра, това сж разумни граници на единъ великъ, новъ животъ. Когато кажете братъ и сестра, трѣбва да подразбирате границитѣ на разумния животъ. Душата ти трѣбва да трепне, когато кажешъ братъ или сестра. Като ви казвамъ братъ и сестра, какво подразбирате? Досега знаехте ли туй опрѣдѣление? Думата братъ има смисълъ. Вие казвате, че нѣкой ви е братъ, пъкъ се сбивате, скарвате се съ този братъ. Братътъ, който прѣдставлява граници на твоя животъ, съ него никога не можешъ да се скарашъ. Съ онази сестра, която прѣдставлява граници на твоя животъ, която опрѣдѣля направлението на твоето движение, никога не можешъ да се скарашъ. Слѣдователно, ако ти си братъ нѣ-

кому, ти ще бждешъ граница, ще опрѣдѣляшъ направлението на неговия животъ. Схванете ли така въпроса, ще имате Божието благословение. Тогава нѣма да бждете играчка на ония тъмни сили, на ония изостанали души и духове, които влизатъ навсѣкждѣ. Тѣ като влѣзатъ нѣкждѣ, разправятъ се за разни дреболии, внасятъ съмнѣния, подозрѣния между хората. Азъ никога не мога да се съмнѣвамъ въ единъ свой братъ или въ една своя сестра. Нѣкой братъ и сестра влѣзатъ въ една шатра, веднага тия духове на съмнѣние идватъ и казватъ: „Какво ли правятъ тия тамъ?“ — Вижъ какво правятъ! Какво може да се прави въ свѣтлината? Въ свѣтлината може ли да се върши прѣстѣпление? Питамъ: онзи изворъ, който извира и дава, минава прѣзъ разни мѣстности и ги пои, върши ли прѣстѣпление? Ако този изворъ мине и разрови коренитѣ на нѣкое голѣмо дърво, направилъ ли е съ това нѣкакво прѣстѣпление? Изворътъ казва на туй дърво: „Ти си голѣмо вече, ти си завършило своята еволюция, но умъ нѣмашъ, прѣвърни се на нѣкоя малка бубулечица и влѣзъ въ водата!“ Турцитѣ казватъ: „Дългъ Ахмедъ, глупавъ Ахмедъ.“ Водата казва на дървото: „Ти си умно, нѣма защо да се стремишъ да стигнешъ до небето, затова, докато голѣмата буря не е дошла, докато и брадвата още не е дошла, прѣвърни се на едно малко жи-

вотно и влѣзъ въ водата! Смири се, за да имашъ Божието благословение!“ Смирението подразбира смаляване, прѣминаване отъ едно състояние въ друго. Когато Христосъ казва да се отречемъ, Той подразбира да се отречемъ отъ обикновения животъ, отъ всички негови прѣходни форми, отъ всички негови илюзии и да влѣземъ въ новия животъ“. Каго даваме нѣщо, добиваме нѣщо.

Отъ всичко, което сега ви казвамъ, онава, което може да ви принесе най-големата радостъ, е да направите връзка съ Бога. Вие ще слушате какво Господъ ви говори и слѣдъ като Той ви говори, вие ще Му говорите. И нѣма да повтаряте това, което Той ви е говорилъ, но ще Му кажете вашата опитностъ, ще Му кажете, какво сте направили при условията, при които живѣете. Нѣма да Му навеждате, какво мислятъ ученикъ по създаването на свѣта, че той е създаденъ по закона на еволюцията, че еди-кой си богословъ какво мисли по този въпросъ и т. н. Не занимавайте Господа съ тѣзи глупави работи, защо Господъ нправиль свѣта. Не учете Господа вие! Той знае защо е направиль свѣта. Вие започвате да учите Господа, да Му разправяте, защо направиль свѣтътъ. Ти кажи на Господа така: Господи, мене ме е страхъ отъ мечка. Дошли сж гладни години, Господи, покажи ми начинъ, по който честно и почтенно да си изкарамъ прѣхраната, да си

направя обуца. Азъ съмъ готовъ на всичко онова, което ти благоволявашъ по отношение на мене. Искамъ да изпълня Твоята воля абсолютно, тѣй, както Ти искашъ, за да почувствувамъ, че си доволенъ отъ моята работа! Господъ внимава, дали ние сме доволни отъ това, което ни говори. Пъкъ и ние, когато Му говоримъ, искаме да знаемъ, дали Той е доволенъ отъ насъ. Щомъ Богъ е недоволенъ отъ насъ, казва: „Има погрѣшки въ твоята работа, ще ги изправишъ!“ Ние трѣбва да живѣемъ чистъ и святъ животъ и да не огорчаваме Божествения Духъ. Единственото нѣщо, което внася въ насъ радостъ и веселие, това е Господъ. Затова, като създадемъ вжтрѣшна и външна връзка съ Бога, ще придобиемъ тази радостъ и това веселие.

Сега вие младитѣ трѣбва да имате вжтрѣшна връзка съ Бога! Тогава ще бждете силни и радостни и ще опитате Божествената Истина, не за въ бждеще, не и слѣдъ хиляди години, но още днесъ. Пропуснете ли днешния день, другитѣ години никога нѣма да дойдатъ. Днешниятъ день подразбира съвкупностъ на всички условия, които Богъ ни е далъ. Всичкитѣ години сж събрани сега. Ако сега посадимъ това сѣме, идущата година ще го видимъ въ една нова фаза на покълване; слѣдната година ще го видимъ израсло, цвѣнало и най-послѣ вързало плодъ. Ние се стремимъ къмъ този вжтрѣшенъ плодъ.

И тъй, мисля, че сега всичко ви е ясно. Искамъ да нѣма спорове между васъ. Ученикъ е онзи, който има връзка съ Бога, и съ когото Богъ има връзка. Туй е дълбоко убѣждение. Нѣкой ме пита: азъ ученикъ ли съмъ? — Ако имашъ вжтрѣшна връзка съ Бога, и ако Богъ има връзка съ тебе, ти си ученикъ. Приближаваш ли се само, ти си вѣрующъ. Вѣрующиятъ образува своята връзка. Ако те носятъ отъ хамбаръ въ хамбаръ, ти си оглашенъ. Ако си натоваренъ въ колата и те носятъ за посаждане, ти си вѣрующъ, а ако си посаденъ вече, ти си ученикъ. Това сж три важни положения. Това е великата Истина, която опрѣдѣля вѣшнитѣ и вжтрѣшнитѣ връзки. Никаква друга философия не може да бжде постигната, докато нѣма това вжтрѣшно съзнание. Тогава ще дойде законътъ на вжтрѣшното смирение. Подъ „смирение“ азъ разбирамъ едно разположение на човѣшката душа, да разбира и схваща великитѣ истини, които сж вложени въ самия животъ.

Въ тази свѣтлина, бесѣдитѣ, които съмъ ви държалъ, ще станатъ по-ясни. Писанието, Евангелието сжщо тъй ще ви станатъ по-ясни. Тогава животътъ на всички святи хора, които сж живѣли прѣди хиляди години, ще се осмисли. Трѣбва да знаете, че всички тѣзи братя, които сж живѣли въ миналото, живѣятъ и сега, тѣ иматъ връзка съ Бога и ра-

ботятъ отъ Негово име. Може да кажете: дали е живъ еди-кой си светецъ? Всички светии живѣятъ и сега. Апостолъ Павелъ е живѣлъ нѣкога, но и сега живѣе. Та и всички ние сме живѣли въ миналото, но то не е важно, важното е, че сега живѣемъ. Между апостолъ Павла, между апостолъ Петра и между всички пророци и апостоли сжществуватъ вжтрѣшна връзка, понеже казва Христосъ; „Отецъ ми живѣе въ мене, и азъ живѣя въ Отца си.“ Това е сжщата връзка. Ами че всѣка вечеръ Христосъ иждивѣваше по нѣколко часа да говори на Господа и Господъ да Му говори. Вие по колко часа сте въ разговоръ съ Господа? Вие не четете молитвитѣ, които ви сж дадени. Вие като прочетете Господнята молитва, казвате: „Нагласенъ съмъ вече.“ Съ това не казвамъ да не четете молитвата „Отче нашъ“, не ви правя упрѣкъ, но казвамъ: трѣбва да имате истинска вжтрѣшна връзка!

Сега, пожелавамъ ви тази срѣща да стане по единъ естественъ пжтъ. Нѣкои отъ младитѣ ще говорятъ, послѣ ще има и музика. Бждете всички свободни, за да се образува тази вжтрѣшна връзка. Ако образувате вжтрѣшната връзка, може да отидемъ до Мусала. Безъ връзка ние не искаме да ходимъ. Хора, които нѣматъ връзка съ Бога, какво ще търсятъ на Мусала? Ако имате връзка, врѣмето ще бжде хубаво; ако нѣмате връзка, дѣждъ ще ни кваси на общо основание,

пъкъ и вѣтъръ ще ни духа. Щомъ имате връзка, Господъ ще отвори небето, ще каже: „Приемете тия гости добри!“ Щомъ нѣмате връзка, ангелитѣ ще ни поливатъ отгорѣ и ще кажатъ: „Какво търсите на туй високо мѣсто?“ Днесъ ще опрѣдѣлимъ, ще се изкачимъ ли на Мусала, или не. Духовно ще ме разбирате. Ако можемъ духовно да се изкачимъ на Мусала, може да отидемъ. Но трѣбва да знаете, че каквото е отвънъ, такава е състоянието и отвътрѣ.

Ще ви попитамъ сега: искате ли да отидемъ на Мусала? Съ връзка или безъ връзка? Хубаво, щомъ искате съ връзка, тогава ще отидемъ. Туй е по свобода на духа. Турите ли тази връзка, всичко ще се оправи — другъ пѣтъ нѣма. Този е истинскиятъ пѣтъ, по който върватъ всички души отъ цѣлото небе, всички ангели, всички добри хора, отдѣто и да сж, каквото и да е тѣхното положение. Казвамъ ви една проста, но велика Истина

Питамъ Господа: да ви говоря ли още? Господъ се е приготвилъ да ви говори. Щомъ Господъ се е приготвилъ да ви говори, слушайте Го! Слѣдъ като ви говори Господъ, тогава и вие ще Му говорите, но прѣмо, съ същественото, онова новото, което е въ душата ви. Кажете на Господа най-същественото, онова, което разрѣшава въпроса за свѣта, за вѣчния животъ. Говорете Му да ви избави

отъ смъртта, да ви избави отъ онази мечка, която се е вмъкнала въ душата ви! Говорете на Господа да ви избави отъ съмнѣнието! Говорете на Господа да ви избави отъ невѣрието! Говорете на Господа да ви избави отъ гнѣва, отъ подозрѣнието, отъ тази стипчивость, която имате. Всички не сте готови. Като се очистите отъ всички тѣзи бубулечици на вашето вътрѣшно естество, като ви избави Богъ отъ тѣхъ, тогава ще прогледате свободно наврѣдъ. Тѣ изпоядоха листата на вашето дърво — фигуративно ви говоря. Като се освободите отъ всички тѣзи бубулечици, отъ тази филоксера въ коренитѣ ви, тогава ще цвѣнете. Като ви избави Господъ, ще бждете съвършено чисти, безъ никакви бубулечици въ коренитѣ, въ листата или въ клонищата. Листата ви ще бждатъ зелени, цвѣтътъ — розенъ, свѣжъ, плодътъ ще бжде безъ червеи, ще увисне и ще узрѣе подъ Божествената свѣтлина, та като дойдатъ вашитѣ приятели, вашитѣ напрѣднали братя, да има какво да вкусатъ отъ васъ.

И тѣй, сега ще ви дамъ да си запишете едно мото. Това сж думи на Господа къмъ васъ: „Моята Любовь носи животъ и знание за васъ“. Днешната Любовь на Господа носи животъ и знание за васъ. Подъ „животъ“, разбирамъ вѣчния животъ — животътъ на безсмъртието. И подъ „знание“, разбирамъ това знание, което носи сила за

васъ. Само Божественото знание носи сила. Въ обикновеното знание нѣма сила. Тогава, какво ще отговорите на Господа? Ще Му кажете: „Господи, въпжтя на Твоята Любовь, въпжтя на Твоята Мждрость, въпжтя на Твоята Истина ние ще Ти служимъ прѣзъ всичкитѣ дни на нашия животъ.“

Идеалътъ на ученика.

Природата обича само ония, които иматъ високъ идеалъ.

Смъртта е нещастieto на хората безъ идеалъ, а възкресението е излизането съ високъ идеалъ изъ дълбокитѣ изби на материалния свѣтъ. (Високия Идеалъ)

Душата на всѣки едного съдържа Божественото въ потенция. Проявяването на тази Божественост, чрѣзъ подчиняване на вътрѣшната и външна природа, е цѣльта на живота. Постигнете го чрѣзъ работа, чрѣзъ молитва, чрѣзъ психическо подчинение, чрѣзъ философия само чрѣзъ единъ, чрѣзъ нѣколко, или чрѣзъ всички тия методи, и бждете свободни! S. V.

Безъ идеалъ, животътъ, поне въ този видъ, въ който ние го познаваме, като проявяващъ се въ извѣстни форми, е невъзможенъ. Защо? Защото всѣка форма, независи-

мо отъ какво естество е тя, прѣдставлява отъ себе си постигната цѣль — идеалъ, къмъ който се е стремило едно по-малко, или повече будно съзнание.

Безъ идеалъ еволюция е невъзможна. Идеалътъ е основниятъ потикъ за проява на живота, затова животъ безъ идеалъ е невъзможенъ. Ако си прѣдставимъ единъ максималенъ песимизъмъ, който да изключва всѣка вѣра въ възможноститѣ за постигане на нѣщо, ние ще имаме резултатъ, равносиленъ на смъртъ.

Еволюцията прѣдставлява само стремѣне на будно съзнание къмъ реализиране на постоянно смѣняващи се идеали — цѣли. Това сж факти. Тѣй мислятъ всички.

Явно е, сжществата — хора, или си създаватъ идеали, или тѣ имъ биватъ налагани отъ природата (защото тя има срѣдства за създаване идеали, дори и у най-пасивния, като засѣга мислитѣ и чувствата му, или като дѣйствува чрѣзъ инстинкта). Въ този именно пунктъ се отличава ученикътъ отъ неученика, въ тѣсенъ смисълъ казано.

Въ широкъ смисълъ взето, всички сжщества сж ученици на единъ учителъ — скритиятъ безкрайно разуменъ животъ.

Идеалитѣ на не ученика сж наложени отъ външнитѣ условия, които въздѣйствуватъ на неговитѣ инстинкти и чувства. Тѣзи идеали непрѣстанно се мѣнятъ, а често си противо-

рѣчатъ, поради което обстоятелство животътъ на този човѣкъ прави впечатление на неориентиранъ, хаотиченъ.

Идеалътъ на ученика е единъ и вѣченъ. Той самъ по себе си никога не уголѣмява величината си; остава винаги задъ границитѣ на личното домогване. Той расте по сила не вънъ, а вътрѣ. Гоненъ непрѣстанно вънъ, въ външнитѣ обекти, той се реализира равномерно въ всичкитѣ си посоки, но вътрѣ. Всѣка създадена форма се стреми да го реализира поне отчасти, но въпрѣки това, никоя създадена или създаваща се форма, каквато и да била тя, не го съдържа въ себе си. Той е тѣй обширенъ, че може да се съзре прѣзъ всичко сжществуващо, задъ всичко сжществуващо, но не и въ всичко сжществуващо. Той може да се съзре и задъ цѣлата природа. Идеалътъ на ученика е идеалъ на природата. Природата постоянно го съзерцава, постоянно се стреми въ нѣкое отдѣлно свое творение, или чрѣзъ всичкитѣ купно, да долови и прѣдаде неговия образъ. Образитѣ се мѣнятъ. Слѣдователно, и природата като човѣкъ — ученикъ, само съзерцава върховния идеалъ, а той остава все извънъ границитѣ на нейнитѣ постижения.

Тѣй изнесенъ този Идеалъ е едва ли не недѣйствителенъ, затова обикновено е прѣнебрегнатъ. Нѣма по-дѣйствителенъ идеалъ отъ него.

Този идеалъ е поставенъ отъ началото на битието и ще свѣти надъ небосклонитѣ на всички сжщества и на цѣлата природа до скончанието на вѣковетѣ. Ще се въплощава въ разни форми, били тѣ физически или умствени, ще кърми велики идеи. Но всички тѣзи, зараждайки се по силата на неговата творческа воля, ще изчезнатъ съ врѣмето, а той ще надживѣе и врѣмето и вѣчността дори.

Къмъ него се стреми всичко живо, абсолютно всичко, защото къмъ него води единствения пътъ, по който тече великия животъ.

Ученикътъ тѣй схваща идеала, тѣй живѣе съ него.

Само при едно такова положение можемъ да кажемъ, че ученикътъ и идеалътъ сж едно, но не по сжщина, а въ непрѣривния процесъ на реализиране на идеала въ ученика прѣзъ вѣчността.

Какъ ще бждатъ разрѣшени ония въпроси, които се слагатъ за разрѣшение прѣдъ стѣпкитѣ на ученика и които иматъ капитално значение въ неговия пътъ? Тия въпроси сж много, ще взема два-три. — 1. Дѣйностъ или бездѣйствие. Дѣйността, движението, смѣната на постигнатото съ непостигнатото, по-свършено обуславятъ еволюцията. Несполучливитѣ опити въ живота каляватъ воля, характеръ и мисль и създаватъ условия

за по-сполучливъ опитъ. Но дѣйността създава плодове, които обвързватъ дѣеца. Отъ това се раждатъ всички страдания. Какъ ще се примирятъ тия двѣ положения? Само вѣщия, прозиращиятъ прѣзъ всичко, но невъплотениятъ въ нищо Идеалъ може да примири тия два полюса. Той ще отнеме жилото на дѣйността съ огледъ на резултатитѣ и ще я прѣвърне въ дѣйностъ — непрѣривно вѣчно реализиране на вѣчността въ всѣки настоящъ мигъ.

Подъ такава свѣтлина практическитѣ въпроси и задачи ставатъ пакъ практически, но отъ единъ по-вжтрѣшенъ характеръ.

За ученика сжществата изобщо и хората въ частностъ сж едно нѣщо, а именно частично реализиранъ и непрѣкъснато реализиращъ се вѣченъ идеалъ. Какъ би се чувствувалъ ученика въ обществото? Какъ би се поставилъ тамъ? — Много ясно става отъ горѣказаното.

Тѣй разрѣшава ученикътъ всички въпроси. А за него собствено сжествува само единъ въпросъ: „дали всѣки мигъ той реализира въ себе си поне една безкрайно малка частъ отъ вѣчния идеалъ?“ . . .

Идеалътъ на ученика е вѣченъ.

Той никога не мѣни по сжщина.

Прѣслѣдванъ вѣнъ, той непрѣстанно се реализира вжтрѣ.

Той непрѣстанно се въплощава въ ми-

слова и физически форми, непрестанно заражда и кърми велики идеи. Но всичките тѣ, появили се по силата на творческата му воля, изчезватъ въ всепоглѣщащата пастъ на врѣмето, а той ще надживѣе врѣмето и вѣчността дори.

Къмъ него се стреми всичко живо, защото къмъ него води единствениятъ пътъ, по който тече великия животъ.

9 ч. с.

К. Паскалевъ.

Идеалътъ на окултния ученикъ.

Животътъ на единъ окултенъ ученикъ може да бжде разгледанъ отъ двѣ страни: външна и вътрѣшна. Ученикътъ, както и всѣки човѣкъ, живѣе въ едно общество. Той има извѣстни връзки съ членоветъ на това общество, и при различнитѣ условия на своя животъ се проявява по единъ или другъ начинъ. Всички тия отношения, постѣпки, дѣй-

ствия и т. н. съставятъ външната страна на неговия животъ. Този животъ е явенъ, той може да бжде описанъ отъ всѣкого. Въ това отношение въ окултната литература има изнесени много разкази за окултни ученици въ различнитѣ епохи, съ цѣлъ да се даде единъ образецъ за подражание. Такива срѣщаме и въ Библията.

Но въ живота на окултния ученикъ има и една вътрѣшна страна, която никой не познава, за която никой не е писалъ. Нея познава само той. Това е неговиятъ вътрѣшенъ животъ, това сж всички ония вътрѣшни прѣживѣвания, чувства, мисли, идеи и т. н., които той прѣминава прѣзъ периода на ученичеството. Тая страна остава за винаги скрита за чуждия погледъ. Въ тоя моментъ менъ ме интересува именно тая страна, тъй като това е областта, въ която ученикътъ твори, въ която съгражда новото въ себе си. И всѣка негова постѣпка не е нищо друго, освѣнъ единъ резултатъ на това, което е съградилъ тамъ.

Като окултни ученици, въ съзнанието на всѣки едно отъ насъ се пораждатъ редъ въпроси отъ различенъ характеръ: религиозенъ, наученъ, практиченъ и т. н. Всички тѣ дирятъ своето разрѣшение. Обаче, има единъ въпросъ, който често остава на заденъ планъ, но разрѣшението на който обуславя разрѣшението на останалитѣ, а именно: ка-

какъв е идеалът на окултния ученик? Към какво се той стреми?

Разбира се, че всеки човък си има свои идеали, които го вдъхновяват, дават му импулс за работа въ живота. Ако оставим за моментъ окултния ученик и разгледаме обикновения ученик, ще видимъ, че въ неговото съзнание стои единъ ясно очертанъ идеалъ — да изучи науката въ различнитъ ѝ отрасли, да се запознае съ законитъ на природата и т. н. Явява се въпросътъ: какъвъ конкретно очертанъ идеалъ стои въ съзнанието на окултния ученик? Да допуснемъ, че желае да изучи природата съ нейнитъ закони. Но подобенъ идеалъ иматъ и съврѣменнитъ учени: естественици, химици и пр. Тогава, кое е специфичното за окултния ученик? Когато той изучава природата, по какво се отличава отъ единъ ученъ? Да кажемъ, че изучава окултнитъ закони. Но тукъ думата „окултенъ“ не е сполучлива. Тя нѣма едно опрѣдѣлено съдържание. Какво значи окултенъ? — Скрытъ, таенъ, неизвѣстенъ. Но и за единъ ученъ, който не познава единъ законъ и желае да го открие, тоя законъ е скрытъ, таенъ, окултенъ.

Да разгледаме другъ идеалъ: да се освободи отъ своитъ недостатъци, погрѣшки. Но състоянието на недостатъци е едно болезнено състояние въ живота на ученика и то е врѣменно, както е врѣменна и една

болестъ. Дѣйствително, за болния човъкъ здравето става идеалъ, но оздравѣе ли — тоя идеалъ изчезва. Никой здравъ човъкъ не си поставя за идеалъ здравето.

Или пъкъ желае да добие извѣстни способности. Но способността за единъ ученикъ е само едно условие за постигане на по-високи идеали, тя не може да бжде негова крайна цѣль.

Или желае да заработи между хората и създаде едно идеално общество. Но идеалното общество е само една благоприятна срѣда за неговото развитие, но не крайния идеалъ.

Ако погледнемъ на въпроса отъ чисто практично гледище, трѣбва да признаемъ, че въ първитъ фази въ своето развитие, ученикътъ навлиза въ единъ свѣтъ крайно неустойчивъ, свѣтъ на постоянни промѣни. Въ неговото съзнание започватъ да изпжкватъ редица идеали. Въ нѣкои минути той започва да мисли, че му прѣдстои една голѣма мисия: да се издигне, да заработи и повдигне цѣлото човѣчество и пр. Въ други случаи се заражда обратния идеалъ: той замечтава за единъ тихъ и спокоенъ животъ — животъ на постоянно размишление и съзерцание. Въ нѣкои случаи той изпада въ едно крайно религиозно настроение: започва да гледа и на най-дребната случка въ своя животъ, като едно откровение на невидимия миръ. Има, разби-

ра се, и противоположни моменти, въ които идеалът на ученика слиза на земята — той започва да се съмнява, явява се безверие, разочарование и т. н. Така постоянно се редят все нови и нови идеали, единъ отъ другъ по-хубави, но все непостоянни, промѣнчиви.

Ученикътъ не трѣбва да се спира на врѣмения идеалъ. Той трѣбва да потърси вѣчния идеалъ — тоя, който се реализира прѣзъ цѣла вѣчностъ. А кой е той? — Ученикътъ трѣбва прѣди всичко да потърси Бога. Да потърси Оня, Който прѣзъ всички вѣкове на неговия животъ е бдѣлъ надъ неговитѣ сѣдбини, Който въ най-труднитѣ минути на отчаяние и страдание го е подкрѣпялъ, вдѣхвалъ му е вѣра и упование, Който въ всички минути на тъмнина му е освѣтявалъ пътя, Който винаги го е напътявалъ къмъ добро, свѣтлина, истина. Само Нему ученикътъ може напълно да уповае, че ни при единъ моментъ, при каквито и да е условия на живота, не ще измѣни своитѣ отношения къмъ него.

Това е идеалътъ, който е стоялъ като нѣщо най-свещено въ всички велики души, който ги е вдъхновявалъ прѣзъ цѣлия имъ животъ, каралъ ги е да понасятъ съ едно безгранично търпѣние всички страдания на живота и когато ставало нужда, да се жертвуватъ за него.

Веднага, обаче, възниква въпроса: какъ може човѣкъ да се свърже съ Бога? — На пръвъ погледъ, най-напрѣдъ би трѣбвало да Го опознае и слѣдъ това да се свърже съ Него. Това наистина е логично, но не е правдоподобно. Може ли ограниченото, чийто възможности за познание сѣ толкова бѣдни, да познае Безграничното, Абсолютното? Безспорно, че не. Единствениятъ методъ — това е Любовта къмъ Бога. Само тя единствена е въ състояние да го свърже съ Него. Свършениятъ човѣкъ, обаче, въ своето развитие е достигналъ до такава степенъ, че той е изгубилъ всѣкаква опитностъ за Него, а е останало само едно понятие. И кога се каже Любовь къмъ Бога, тия думи прозвучаватъ безъ едно опрѣдѣлено съдържание. Обаче окултниятъ ученикъ трѣбва да надживѣе това състояние, т. е. да навлѣзе въ една нова областъ, която съставя мистичната страна на ученичеството. Тая областъ не подлежи на описание, тя само се живѣе. Само ония ученици, които сѣ навлизали въ нея, знаятъ, че да обича човѣкъ Бога, това значи да се свърже съ единъ вѣченъ и неизчерпаемъ източникъ на животъ, свѣтлина, на всичко най-възвишено и най-благородно. Всички тѣ знаятъ, че любовта къмъ Бога за тѣхъ е тъй необходима, както е необходимо дишането за тѣхния организъмъ. И както безъ въздухъ биха се задушили, така и безъ нея биха се за-

душили всрѣдъ ония крайно неблагоприятни условия, въ които обикновено сж поставени да се развиватъ.

Въ това отношение, ако прослѣдимъ живота на всички окултни ученици, ще видимъ, че пробниятъ камъкъ, съ който се е познавала тѣхната сила, е когато сж били поставени въ състояние да видятъ разрушени всички тѣ си обикновени идеали, всичко онова, което имъ е давало нѣкаква подкрѣпа и е оставала само връзката съ Бога. Ако сж могли да я запазятъ — тѣ сж издържали своя изпитъ; ако ли не — пропадали сж. Живи примѣри въ това отношение ние виждаме въ Стария Заветъ въ лицето на Йова, Давида, Данаила и т. н.

Въ окултната литература има изтъкнатъ единъ законъ, който опрѣдѣля отношението на всички сжщества въ битието. Споредъ него, всѣко сжщество се намира въ отношение на пасивностъ (възприемчивостъ) спрѣмо по-възвишенитѣ отъ него, а въ отношение на активностъ спрѣмо по-нисшитѣ. Отъ тоя законъ може да се направи една аналогия по отношение дѣйността на ученика. Връзката му съ Бога и по-напрѣдналитѣ сжщества съставя пасивната страна на неговата дѣйностъ. Тукъ думата пасивенъ употребявамъ въ смисълъ възприемателенъ. Любовта къмъ Бога дава на ученика всички условия, за да се прояви, но самото проявление е вече негово лично дѣ-

ло. Тукъ е именно полето, въ което той се явява като творецъ. И въ това отношение той трѣбва да влѣзе въ контактъ съ два свѣта: единиятъ — неговиятъ собственъ вжтрѣшенъ свѣтъ, другиятъ — външниятъ свѣтъ. Тукъ трѣбва да признаемъ, че колкото Любовта къмъ Бога го свързва съ единъ съвършенъ свѣтъ на вѣчна хармония, миръ и блаженство, толкова неговото творчество го свързва съ два свѣта крайно дисхармонични, пълни съ противорѣчия и противодѣйствия.

Да разгледаме, напримѣръ, вжтрѣшния свѣтъ. При извѣстни условия ученикъ се пожелава да свърши едно дѣло. Веднага се появяватъ двѣ противорѣчиви мисли. Нѣщо го съвѣтва да постъпи по единъ начинъ, друго го съвѣтва да постъпи тъкмо по противоположния. Кого да послуша? Кой е добриятъ гласъ? Ето единъ отъ важнитѣ въпроси, съ които още въ началото се сблъсква. Отъ друга страна, той попада подъ силното дѣйствие на закона за смѣнитѣ на настроението. Въ извѣстенъ моментъ чувствува себе си мощенъ, изпълненъ съ творчески енергии, струва му се, че е въ състояние да прѣустрои цѣлия свѣтъ. Въ другъ случай настѣпва тъкмо противоположното състояние: чувствува себе си слабъ, немошенъ. При това, всѣко прѣминаване отъ едно състояние въ друго е съпроводено съ голѣми страдания.

Както е дисхармониченъ вжтрѣшния

свѣтъ, така е дисхармониченъ и външния. Ученикътъ е поставенъ да се развива при крайно материалистична срѣда, изпълнена само съ противорѣчия. Той вижда, че навсѣкждѣ цари една жестока борба за съществуване, въ която силниятъ изнасилва слабия и живѣе за негова смѣтка. Постоянно въ своя животъ той срѣща само крайно егоистични хора. Въ обществото вижда отъ една страна хора, крѣпко обрѣменени, потънали въ нещастия, а отъ друга — хора прѣтоварени въ излишества. Веднага въ неговото съзнание възниква идеята за нарушение Правдата въ свѣта, и той се залавя да я възстанови. Но скоро се убѣждава, че за това е необходимо не само желание, но и методи, които той не притежава.

Отъ друга страна, въ отношенията си съ хората, постоянно се натъква на много други противорѣчия. Той знае, че всички хора сж братя помежду си, и че къмъ всички трѣбва да се отнася съ еднаква обичъ. Но въ дѣйствителностъ, по нѣкога срѣща хора, къмъ които безъ никакъвъ поводъ чувствува едно отблъскване, една антипатия. Какъ да примири това противорѣчие?

Отъ всичко това се вижда, че въ първитѣ фази на своето развитие, ученикътъ се натъква на редъ противорѣчия, както вътрѣ въ себе си, така и извънъ себе си. Прѣдъ него се изправя една много сериозна задача,

разрѣшението на която се изкупва съ цѣната на много страдания. И ние виждаме, тамъ дѣто нѣкои ученици отъ миналото заговарятъ по тоя въпросъ, отъ тѣхнитѣ думи лѣха една голѣма болка, една голѣма скръбъ.

Това е тѣсниятъ пѣтъ, за който говорятъ всички свещени книги, за който споменава и Христосъ — пѣтъ труденъ, мъчителенъ, но той трѣбва да се измине. Така е наредила Природата. Разбира се, че за изминаването му сж необходими редъ качества: прѣди всичко едно будно съзнание, едно абсолютно безкористие, смѣлостъ и т. н.

Мнозина, които четатъ окултната литература, често срѣщатъ описания за разни изпити на ученици изъ миналото, и въ тѣхъ се заражда идеята да чакатъ сжшо такива специални условия, за да се проявятъ и тѣ. Това е така, но такива специални условия сж една рѣдкостъ. За да се появятъ, необходими сж извѣстни изработени вече качества — плодъ на личнитѣ усилия на ученика. Нека напр. разгледаме живота на единъ ученикъ изъ дълбоката древностъ — Йовъ. Той живѣе единъ добъръ, богоугоденъ животъ, но за да мине въ една по-висока фаза на развитие, трѣбва да бѣде подложенъ на единъ изпитъ. Както навсѣкждѣ, така и тукъ, подлага се на изпитание неговата вѣра въ Бога. Почва изпитътъ: отнематъ му се богатства, синове, дѣщери, здраве и остава безъ всѣкаква под-

крѣпа, отдѣто и да било, остава му само едно — вѣрата въ Бога. Но въпрѣки всичко това устоява и ние виждаме, какъ всичко изгубено му се възвръща въ двойна степенъ. Веднага тукъ възниква въпроса: възможно ли е една такава вѣра да бжде едно случайно явление въ Йовъ? Възможно ли е до тогава да е водилъ единъ обикновенъ, дребнавъ животъ и изведнѣжъ да прояви една такава силна вѣра? — Безспорно не. За да се създаде въ човѣка една такава вѣра, необходими сж дълги усилия, много работа.

Единъ тъкмо противоположенъ типъ въ по-нови врѣмена прѣдставлява Фаустъ. Между тия два типа азъ виждамъ една аналогия. Йовъ върви по пасивния пжтъ — пжтьтъ на вѣра и прѣданостъ къмъ Бога. Фаустъ върви по активния пжтъ — пжтьтъ на личното творчество. И двамата биватъ подложени на изпитъ. Изпитътъ на Йова върви по низходящъ пжтъ — отъ него се отнема, а на Фаустъ — по възходящъ — дава му се. Първиятъ — побѣждава, вториятъ пропада. Защо пропада Фаустъ? Въ него липсва животата вѣра въ Бога, а вмѣсто нея съмнѣнието е започнало да засѣнява неговия умъ.

Но да се върнемъ къмъ идеала на окултния ученикъ. При неговото реализиране, почти въ всички ученици се забѣлѣзва едно голѣмо нетърпѣние, едно желание, колкото е възможно по-скоро да се реализира. И

всѣко забавяне е свързано съ тревоги и безпокойства. Това е едно неправилно схващане на въпроса. За реализирането на тоя идеалъ, ученикътъ не е единственъ факторъ. Тукъ работи и природата, а ние знаемъ, че тя твори много бавно.

Ето защо, въ реализирането на своя идеалъ, ученикътъ трѣбва да вложи една голѣма ширина. Да работи съ едно абсолютно безкористие и прѣданностъ. Да върви непрѣстанно по тоя свещенъ пжтъ, и той ще го заведе при неговия Идеалъ — при Бога.

10 ч. с. Хр. Койчевъ.

Будностъ.

Нашиятъ съборъ е единъ тихъ заливъ, кждѣто могатъ за малко да спратъ и отдѣхнатъ корабитѣ, зарѣяни по разни посоки въ океана на живота. Или по-право, той е госто-приеменъ домъ, всрѣдъ обширенъ лѣсъ, кждѣто пжтникътъ спира, за да отпочине, да

смѣни мисълъ и кждѣто неволно всички ставатъ близки единъ на другъ.

Прѣзъ цѣлата година ние сме живѣли съ красиви желанія, съ благородни стремежи, съ искрени разбирания, и ние трѣбва да дадемъ пълень изразъ на всичко това. Още смѣлостъ, още увѣреностъ въ себе си ни липсва, за да изявимъ онова, което ни движи, сплѣтява, рѣководи.

Изразътъ, това е едно изкуство, той е едно вълшебство, което знаятъ само тия, които владѣятъ идеитѣ съ всичкитѣ имъ възможности на съчетание и познаватъ множеството на формитѣ. Той най-послѣ е резултатъ отъ дълго разучаване при едни — несъзнателно свързване съ сжщноститѣ на нѣщата, при други — съзнателно. Твърдѣ съзерцателень, твърдѣ внедрень въ себе си трѣбва да бжде човѣкъ, за да разбира този чаръ. И тайната на всичко онова, което привлича човѣшкия умъ, човѣшкото сърце, е онова несъзнателно или полусъзнателно показване вътрѣшната сжщина на нѣщата.

Виртуозността на музиканта открива една тайна, една сжщностъ на човѣшката душа! Сжщо тъй лиричниятъ даръ на поета, или гениалността и мъдростта на човѣка, който изразява Истината.

Единъ отъ най-големитѣ съвременни виртуози, слѣдъ като се проявилъ като твърдѣ способень и обѣщаващъ музикантъ, оти-

за при единъ учитель, за да придобие при него пълното разбиране и съвършенство. И колко билъ той разочарованъ, когато трѣбвало отъ сутринъ до вечеръ непрѣкъснато да свири най-елементарни упражнения, дава ни на начинающи ученици! Въ края на първия мѣсець той се считалъ напълно за пропалналь, а мислилъ се вече и за настоящъ идиотъ. И що? — На първия концертъ слѣдъ своето обучение, той добилъ всичката извѣстностъ и слава, която вече никой не му отрекълъ. Нѣщо съвсѣмъ малко е липсвало въ неговата музика, което той по такъвъ не-обикновенъ начинъ придобилъ — то било изразътъ.

Може би на насъ именно, прѣдстои тази опитностъ: идеитѣ, които ни вълнуватъ, сж ясни за насъ; ние имаме убѣждение, но дълга и упорита работа е нужна, за да оживѣятъ и дадатъ изразъ.

Въ сегашния, тъй усложненъ животъ, нашитѣ разбирания, нашитѣ методи, нашитѣ сили отиватъ въ противовѣсъ на общото течение на мисълта, на методитѣ на заобикалящето ни общество. Тъкмо за туй ние можемъ да различимъ, да съпоставимъ и да видимъ най-послѣ, че външното благополучие никакъ не отговаря на вътрѣшното такова, че външната начетеностъ не означава още духовностъ или дълбочина на ума, нито пъкъ общественото положение дава право да се

заклучи за проявени дарби и добродѣтели.

Затова, когато нѣщата и отношенията въ живота сж тѣй разнообразни и противорѣчиви, ученикътъ трѣбва да има една скала, о която да се разбиватъ несъобразноститѣ.

Потрѣбенъ е единъ методъ, провѣренъ и абсолютенъ. Тайната на едно ученичество е тайна на единъ такъвъ методъ.

Въ свѣта сж дадени различни методи, обаче опората, стимултъ на всички безъ изключение е една — това е будността. За всички ученици будността е начало, задача, цѣль, а впоследствие, тя става пжтъ. Будността е дѣте на врѣмето. Може би тя е най-красивото качество на Сатурна. Будността борави съ най-малкитѣ математични величини; въ една милиардна частъ отъ секундата се рѣшава сждбата на цѣлъ човѣшки животъ, на цѣлъ народъ, на цѣла раса, а и на цѣлото човѣчество.

Затова будни, всѣки при свѣтилника си! (Единъ девизъ, повтарянъ отъ хиляди години).

На Изтокъ, чували сме, че има школи, които, чрѣзъ магичността на думитѣ и силата на желанието прѣпоржчватъ на своитѣ ученици постижението на задачитѣ и идеалитѣ си. Ако една цѣль, едно духовно томление се оживи, като една вжтрѣшна нужда, то тя възпламенена би освѣгила пжтътъ къмъ себе си.

И тѣй, ако въ скръбта и въ радостта,

въ отчаяние, както и въ благополучие, желяемъ, търсимъ и изговаряме будността, тя ще ни покаже методъ къмъ себе си.

Така ще притежаваме тайната на ученичество.

Тѣй ще изразимъ живота въ Любовта.

Тѣй ще изразимъ пжтя въ Мждростта.

Тѣй ще се внедримъ въ Истината, която е Красота.

Да изразимъ Будността!

Б ч. с. четвъртъкъ, 8 юли.

Учителѣтъ.

Особеното мѣсто.

Размишление

за идване Царството Божие на земята.
Ще направя само нѣколко бѣлѣжки за
уяснение на една важна мисълъ.

Всички онѣзи, които пристѣпватъ къмъ
изучаване на духовния животъ, както и къмъ
изучаване на Божествения животъ, всѣкога
срѣщатъ една мжнотия. Защо е така? Защото
Божествениятъ свѣтъ е грандиозенъ, великъ.
Тамъ човѣкъ, като се сравни съ окръжава-
щата го срѣда, започва да се чувствува ни-
щожень, малкъ и на първо врѣме се обез-
сърчава. Има хора, които, слѣдъ като сж се
подвизавали цѣли 20 години въ този животъ,
най-послѣ казватъ: тази работа нѣма да я
бжде, отъ мене нищо нѣма да стане, ами я
да се върна назадъ! — обезсърчаватъ се.
Обезсърчаването е физическа слабостъ.

Човѣкъ едноврѣменно живѣе въ три свѣ-
та. Съ двата отъ тѣхъ е по-добрѣ запознатъ,
а именно съ физическия и духовния, а съ Бо-
жествения свѣтъ е малко запознатъ, понеже
съзнанието му седи далечъ отъ този свѣтъ.

И тритъ свѣта, обаче, прѣдставляватъ едно цѣ-
ло. Вие никога не трѣбва да обяснявате, как-
во нѣщо е Божественото. Божественото е
сѣщината на нѣщата. Щомъ човѣкъ влѣзе
въ областта на Божественото, подъ Негово-
то влияние вече той усѣща едно успокояване,
едно задоволство, едно разширение на душа-
та. Колкото и да е уморенъ човѣкъ въ съз-
нанието си, щомъ стѣпи въ Божествения
свѣтъ, усѣща такова едно успокояване, как-
вото усѣща страдащиятъ човѣкъ, като влѣзе
въ нѣкой спасителенъ домъ.

Сега, нѣкои отъ васъ трѣбва да се зае-
матъ да изучатъ качества на духовния жи-
вотъ. Той е разуменъ животъ. Вие не може-
те да влѣзете отъ физическия свѣтъ направо
въ Божествения свѣтъ, първо ще минете прѣзъ
духовния, понеже въ развитието си, човѣкъ ес-
тествено минава отъ едно състояние въ друго.
При това, въ Божествения животъ, взетъ въ
своята цѣлокупность, всѣки човѣкъ има свое
опрѣдѣлено мѣсто и опрѣдѣлено прѣдназна-
чение. Щомъ дойдете на земята, вие имате
вече опрѣдѣлено мѣсто, имате специална ра-
бота. Всѣки отъ васъ е изпратенъ на земята
да извърши една специфична работа. Да
допуснемъ, че у васъ се зароди желание
да станете пръвъ министъръ въ България.
Това желание, да станете пръвъ министъръ
въ България, не е вашата специфична рабо-
та, вашата специфична длѣжностъ. Знаете

ли тогава въ какво положение ще се намърите?
— Вие ще влѣзете въ стълкновение съ себе си и върху васъ ще дойдатъ редъ нещастия, падания, ставания, докато най-послѣ съзнаете, че не е трѣбвало да ставате пръвъ министъръ. Въ края на краищата ще се убѣдите, че вие не сте родени да ставате министъръ, а за васъ, въ духовния свѣтъ, въ цѣлото битие има опрѣдѣлена една специфична работа, която трѣбва да свършите. Свършите ли вашата специфична работа, както трѣбва, тя ще ви подигне прѣдъ очитѣ на ония разумни същества въ невидимия свѣтъ, не само до положение на пръвъ министъръ, но и до положение на царъ. Всѣки е царъ въ своята областъ и за своята работа. Христосъ казва: „Какво се ползува човѣкъ, ако цѣлиятъ свѣтъ спечели, но изгуби душата си?“ И наистина, ако човѣкъ изгуби душата си, изгубва великото въ живота си, изгубва благоприятнитѣ условия за своето развитие. Защото, при сегашното състояние, при което се намираме, ние имаме прѣдвидъ цѣлокупността на човѣшкото благо. Не е въпросътъ само, какъ азъ днесъ живѣя. Важно е общото благо, което е благо и на всѣки едного индивидуално. Напримѣръ, какво е положението на мравята по отношение къмъ насъ? Завидно ли е? Каквото е отношението на мравята къмъ насъ, такова е нашето отношение къмъ цѣлокуп-

ността на Божествения свѣтъ — ние сме сжщо такива малки бубулечичи.

Онова, което ще ви даде стабилностъ е да знаете, че вие имате една специфична работа, която трѣбва да свършите и да не казвате: азъ не съмъ потрѣбенъ никому. Вѣрно е, че ти не си потрѣбенъ никому, но въ какъвъ смисълъ се разбиратъ тия думи? Ако отидешъ въ Англия, кому си потрѣбенъ? Ако отидешъ въ Лондонъ напримѣръ, кой ще те посрещне, кой ще ти каже „добръ дошълъ“? Ако отидешъ тамъ съ своя български костюмъ и съ своя калпакъ, англичанитѣ ще се спратъ да те погледагъ малко, послѣ ще си заминатъ и ще кажатъ: „Българи!“ Колко души англичани ще те поканятъ въ къщата си? — Ще спишъ по улицитѣ, а нѣкой пътъ може да намѣришъ и участъцитѣ. Кому си потрѣбенъ? Но щомъ сме дошли въ свѣта, ние сме потрѣбни на Бога. Богъ за насъ всѣкога се интересува, понеже Той ни е далъ специфична работа. Господъ всѣка сутринъ поглежда къмъ всѣки едного и казва: „Еди-кой си въ България има да извърши такава и такава работа, чакай да видя дали я върши!“ Казвате: ами какъ знае Господъ всичко това? — Оставете тази философия! Господъ всичко знае. Той въ единъ мигъ поглежда навсѣкждѣ, вижда, дали сте на мѣстото си, вършите ли работата си и ви изпраща благословение, да започнете работата си. Мнозина отъ васъ

сте напуснали своето прѣдназначение, отишли сте да ставате слуги тамъ, дѣто Господъ не ви е пратилъ.

И въ страданията, въ туй отношение, има едно противорѣчие. Всички страдания въ този животъ не сж нищо друго, освѣнъ едно постоянно стѣлкновение съ Божествения планъ. Ние като се отказваме да служимъ на Бога, страдаме. Страдашъ, защото не служишъ на Бога. Влѣзъ въ съгласие съ плана, който Богъ е наредилъ за тебе, и ти ще почувствувашъ голѣма радостъ. Небето ще се отвори за тебе, и ангелитѣ ще ти заговорятъ, всички разумни същества ще ти заговорятъ. Но дойде ти друга нѣкаква идея, искашъ да я приложишъ, и веднага въ ума ти настава тъмнина, животътъ ти се обезсмисля, въ душата ти се ражда недоволство. Защо? — Отдѣлил си се отъ Божествения планъ. Казвашъ: имамъ добри желания, защо идватъ всички тия страдания? — Имашъ добри желания, но не вървишъ въ правия пѣтъ. Твое то желание не е въ съгласие съ Божественния планъ за душата ти. — Какво да правя тогава? — Спри се въ себе си, помоли се на Господа да ти каже, да те научи, кое е твое специфично мѣсто, коя е твоята специфична работа. Може да е наука, може да е изкуство, може да е музика. Казвашъ: азъ да стана музикантъ, да ходя да свиря на едно, на друго мѣсто! — не искамъ. Азъ ис-

камъ да бжда богатъ, да се возя съ автомобилъ. Господъ казва: „Нѣма да се возишъ съ автомобилъ!“ Ти не Го послушашъ, качишъ се на автомобилъ, но изъ пѣтя автомобилътъ нѣщо се поврѣди, прѣкатури се, и ти падашъ, счупвашъ си главата. Качвашъ се втори пѣтъ. Друга нѣкаква поврѣда става, и пакъ се прѣкатурвашъ. Господъ ти казва: „Ще вземешъ цигулката и ще идешъ въ еди-кое си кафене да свиришъ! Цѣлиятъ день ще свиришъ. Ако свиришъ, ще се благословишъ, главата ти ще бжде здрава; ако не свиришъ, ще бждешъ съ пукнатата глава“.

Ако вие схващате нѣщата правилно, страдания нѣма да имате. Питамъ ви: ако всички искате да бждете величия, да станете първи министри, ще има ли мѣста за всинца ви въ този свѣтъ? Може ли при сегашния животъ всички да бждете богати, да имате приходъ отъ стотина хиляди лева мѣсечно? — Не може. Нѣкой ще има приходъ едва 200 — 300 лева мѣсечно, а нѣкой ще има хиляди, но важното е, че по единъ или другъ начинъ, всѣки има условие да живѣе на земята.

Важното за всинца ви е да дойдете до положението да образувате връзка съ Бога. Тогава вече вие ще съзнаете, че имате една специфична работа, дадена ви отъ Бога. Въ тази работа е вашето достоинство. Подчи-

нишъ ли се на тази работа, ти си важенъ и нуженъ за Господа. Ангелитѣ, като те погледнатъ, ще намѣрятъ, че си важенъ, и кой какъ мине покрай тебе, ще ти остави една хубава мисълъ. Щомъ нѣкой ангелъ те намѣри въ автомобилъ, той носи една тояжка съ себе си, ще те удари и шапката ти ще хвъркне, ще изкочишъ изъ автомобиля. Нѣма играчки въ свѣта! Невидимиятъ свѣтъ никога не обича да дава играчки на хората, когато тѣ сж поставени на една важна работа. Запримѣрь, вие ставате тази сутринъ, недоволни сте и казвате: ходихъ еди - кждѣ си, не ме приеха добръ, не се отнесоха братски спрѣмо мене. Разсждавашъ си така. Най-първо ти не си пратенъ на земята да те приематъ добръ, да те почитатъ и уважаватъ хората. Питамъ: тази сутринъ като стана, ти изпълни ли своята длъжностъ? За тази сутринъ, напримѣрь, бѣше опредѣлено да прочетете третата глава отъ Евангелието на Йона и молитвата „хвалата“. Колцина отъ васъ изпълнихте това? Вие сте чели много други молитви, та може случайно да сте попаднали и на тази молитва. Не бивайте недоволни, но обърнете се къмъ Господа и кажете: Господи, благодаримъ Ти за всичкитѣ блажности, които Си ни далъ прѣзъ всичкитѣ вѣкове. Господи, благослови ни да свършимъ работата си успѣшно! Като погледнете

на живота си, пълненъ съ толкозъ добрини, трѣбва да се зарадвате.

Та недоволството е за сега вашиятъ съпжтникъ. Казвате: азъ не съмъ тъй добръ, тъй уменъ, като еди - кого си. Тамъ е красивото, че не си като него. Ние никога не трѣбва да си мязаме. Трѣбва да бждемъ подобни, но не трѣбва да си мязаме. Вземете запримѣрь, два паяка, ще видите, че дори и между тѣхъ има различие. Напримѣрь, краката имъ не сж еднакво устроени. Нѣкой отъ тѣхъ е сангвиникъ, веселъ, а другъ нѣкой е флегматикъ. Послѣ, всички паяци не изтъкаватъ еднакво мрѣжитѣ си: нишкитѣ на единъ отъ тѣхъ сж тънки, а на другъ — дебели. И хората се различаватъ помежду си. Напримѣрь, всички ние мислимъ, но не мислимъ еднакво. Въ чувствата, въ дѣйстви-ята си сжщо тъй се различаваме. Нѣкои отъ васъ като четатъ молитвитѣ, бързатъ, защото иматъ нѣкоя много важна работа. Други пъкъ питатъ: колко часа трѣбва да употрѣбяваме за молитва? — Цѣлъ день. Движишъ се, работишъ, готвишъ, спишъ — всѣкога се моли! Човѣкъ, който не знае да се моли като спи, той не се моли. И въ другия свѣтъ като отивашъ, трѣбва да се молишъ! Чрѣзъ молитвата само ти ще научишъ Божествения езикъ на нѣщата. Щомъ научишъ Божествения езикъ, ние ще се разговаряме. Тежко ти е нѣщо на душата, ще се обърнешъ къмъ

Господа, Той ще хвърли свѣтлина въ ума ти и ще ти олекне.

Вие казвате: да има нѣкой да ни обича! Има кой да ви обича. Ще направите връзка съ Господа, ще чуете Неговиятъ гласъ и по този начинъ ще имате сила прѣзъ цѣлия день. Умътъ ви ще бжде бодъръ, свѣжъ и каквато работа да започнете, ще я свършите на врѣме. При сегашната стадия на развитие, всѣки отъ васъ трѣбва да чете. Има една опасностъ за васъ, тя е, че ставате мързеливи, не четете, или ако четете, бързате. Вие трѣбва да имате едно дълбоко схващане за живота. Умътъ ви трѣбва да се обогатява съ знания; като се обогати, трѣбва да се облагороди; като се облагороди, трѣбва да се дисциплинира, да придобие самообладание. И умътъ, и сърцето, и волята постепенно трѣбва да се облагородяватъ, да добиете правилна обхода. Знаете ли на какво мязате, когато нѣкой се яви съ недоволено сърце прѣдъ Господа? Знаете ли какъ звучи тогава вашиятъ гласъ? А Господъ обича да говоримъ много хармонично, съ най-приятенъ, съ най-хубавъ езикъ. Когато се приближаваме при Бога, трѣбва да употребяваме най-хубавитѣ думи, затуй малко ще говоримъ, но ще намѣримъ най-хубавия езикъ. Може да кажемъ само 2-3 думи, но ще ги произнесемъ тъй хубаво, тъй сладко, че Господъ като ни чуе, да каже: „Утрѣ като дойда, да те намѣря пакъ въ това разположе-

ние на духа“. Когато отивате при Бога съ недоволено сърце, вие не произнасяте хубави думи и Господъ казва: „Не пушайте този втори пжтъ! И тогава ще почувствуващъ, като че небето се е затворило — сърцето ти се свива болно. Защо ти е мжно? — Господъ не те приема и казва: „Нѣма да говоришъ сега!“

Важното нѣщо за васъ е да знаете, че езикътъ на Господа, при всички случаи когато говори, е толкова хубавъ, толкова красивъ! Господъ като види, че направишъ най-големия грѣхъ, дойде при тебе и ти казва: „Това нѣщо, което направи, не е хубаво. То ще ти причини такава голѣма врѣда, такава голѣмо страдание, гледай да не го повтаряшъ, азъ ще го забравя“. Както Господъ ни говори, така иска и ние да Му говоримъ. Но дълги години ще се минатъ, докато научите Божествения езикъ, докато придобиете единъ отзивчивъ умъ, едно отзивчиво сърце и една благородна воля, за да изпълните Неговата воля.

Та казвамъ: Богъ ви е пратилъ на земята, призвалъ ви е на една специфична работа, за която ви е далъ толкова дарби, толкова сили. Ето защо, още въ този животъ вие трѣбва да направите нѣщо. Нѣкой отъ васъ чакатъ, като отидатъ въ другия свѣтъ, тогава да се проявятъ. Прѣдставете си, че нѣкои отъ васъ умратъ 20 години по-рано, отколкото имъ е опрѣдѣлено. Знаете ли

тогава какво ще правите тамъ? — Ще ви дадатъ работа, за която трѣбва да сте готови. Допуснете, че нѣкждѣ въ България има нѣкой отчаянъ човѣкъ, който не иска да живѣе, иска да се хвърли въ нѣкоя рѣка, или да се хвърли отъ нѣкоя скала, или да се отрови, да се самоубие и т. н. Господъ ще ви повика и ще ви каже: „Една твоя сестра или единъ твой братъ иска да се удави. Иди при нея като таенъ работникъ и започни да ѝ внушавашъ, че не е хубаво да се самоубива, че трѣбва да живѣе и т. н. Тя ще ти каже: „Махни се отъ тукъ!“ Ти ще продължавашъ да ѝ говоришъ, трѣбва да я убѣдишъ! Ако можешъ да я убѣдишъ да не се хвърля въ рѣката, спечелилъ си, но ако не можешъ, Господъ ще тури нейнитѣ грѣхове на гърба ти. Знаете ли какво нѣщо е това? Понеже ти нѣмашъ тѣло, нѣма да грѣшишъ въ другия свѣтъ, но ще носишъ тежестъта, грѣховетѣ на този човѣкъ, като те считатъ отговоренъ за неговия животъ. Ако го обърнешъ къмъ Бога, грѣховетѣ ти ще се простятъ, но ако не успѣешъ и той сгрѣши, ти ще носишъ грѣховетѣ му. Та затова, въ всички случаи вие трѣбва да бждете готови за работа, която ще ви се опрѣдѣли, било тукъ на земята, било въ другия свѣтъ. Всѣки день ще ви праща Господъ да спасявате нѣкоя душа, но не такава, която е обърната къмъ Господа, а нѣкоя отчаяна. И слѣдъ ка-

то прѣкарате цѣли 20 години такъвъ животъ, нѣма да искате втори пжтъ да се хвърляте въ кладенецъ, да се самоубивате или самоотравяте. Другъ нѣкой пжкъ иска да убива сина си или дъщеря си; трети иска да направи нѣкое голѣмо прѣстѣпление и т. н. Ще ви прати Господъ да убѣдите този човѣкъ да не извършва това нѣщо. Туй ще бжде задачата ви въ другия свѣтъ. Готови ли сте за нея?

Та казвамъ: всѣки отъ васъ трѣбва да знае, че е пратенъ на земята да учи себе си. Знайте, че Господъ живѣе въ васъ, затова, всѣка сутринъ като ставате, започнете да изхвърляте вашето недоволство! Като станете сутринъ, кажете: Господи, ще разработвамъ въ себе си благо, което си ми далъ.

И тѣй, нека тази мисль седи въ ума ви, да знаете, че всѣки има свое специфично мѣсто и своя специфична работа. Ще провѣрите, ще опитате това нѣщо. Господъ казва: „Опитайте ме и вижте, че азъ съмъ благъ!“ Ако днесъ, напримѣръ, отпаднете духомъ, ако умътъ ви е слабъ, ако сърцето ви е слабо, ако и волята ви е слаба, обърнете се къмъ Бога, приближете се при Него и вие ще укрепнете духомъ. Културата, която имате, трѣбва да пулсира на великата идея — да направите една хубава, здрава връзка съ Бога. Три връзки трѣбва да направите, и ако ги направите, всичко друго ще можете.

Писанието казва: „Молете се единъ за другъ“! Но ние не можемъ да се молимъ за човѣкъ, който нѣма връзка съ Бога. Докато ржката ми е свързана съ тѣлото, то се грижи за нея; не е ли свързана съ тѣлото, не се грижи. Когато се свържемъ съ Бога, Богъ се грижи за насъ.

Значи, всѣки отъ васъ има свое специфично мѣсто, което никой не може да го вземе. Ако напусните това мѣсто, остава една празнина. Твоитѣ братя ще чувствуватъ тази празнина и ще ти кажатъ: „Ти остави едно много важно мѣсто, съ което си направи една много голѣма пакостъ“. Затуй, нека се приближимъ вжтрѣшно къмъ Бога, за да изпълнимъ своето прѣдназначение, което Той ни е далъ. Това е най-хубавото въ живота.

*

16 ч. с.

ИДЕАЛЪТЪ НА УЧЕНИКА.

I. Останала сама, загубила всичко, изгнана отъ всички, тя не е най-нещастна. Това е пжтьтъ ти, душа, къмъ Бога!

Една Искрица има у тебе. Ти живѣешъ, защото Тя е вжтрѣ, вжтрѣ въ тебе. Ти съзнавашъ себе си като душа, а Нея, тази малка Искрица наричашъ Богъ, и добивашъ всичко.

Сега тя мълчи, защото сърцето ѝ е изпълнено. Ти любишъ само Бога — ти живѣешъ.

II. Тя слѣзе отъ планината, дѣто първиятъ Небесенъ лжчѣя огрѣ, дѣто тя остави своитѣ нещастия и дѣто тя намѣри Бога. Тукъ срѣщашъ Човѣкътъ, който носи Високиятъ Идеалъ. Съзнавашъ себе си като ученикъ, а Човѣкътъ, който носи Великата свѣтлина на живота, наричашъ свой Учителъ и трѣгвашъ подирѣ Му.

Ти живѣешъ, ти се учишъ, защото имашъ Бога въ душата си, имашъ учителъ на пжтя си. Сега тя благодари, защото умѣтъ ѝ се изпълня.

Това е пжтьтъ ти, ученико, къмъ Вѣчното!

III. Събуди се отъ сънь, ти, който и да

си. Отвори сърцето си и намъри тази малка Искрица, която ти дава живота. Люби Бога безспиръ и ти ще срещнешъ Учителя си, който ще те води въ пѣтя на познанието и въ пѣтя на Истината.

Така ще намъришъ Бога — тамъ е домътъ ти. Ще срещнешъ Учителя си — тамъ е пѣтятъ ти. Ще носишъ винаги туй съзнание свѣтло и будно въ себе си. Това си ти — ученикътъ на живота.

Съзнай себе си като душа, съзнай себе си като ученикъ, съзнай себе си като частъ отъ общото битие! Това е най-висшето благо, което може да носи една душа, говори Духътъ. Къмъ Бога, къмъ Учителя, о, ученико въ вѣчността!

* *

7 ч. с. Д. Кутевъ
„Нашитѣ обществени задачи“
Разисквания върху реферата.

По втори рефератъ: „СЖЩНОСТЪ И ЗАДАЧИ НА НОВОТО УЧИЛИЩЕ И УЧИТЕЛЪ“
говориха:

Б. Боевъ

Общение на дѣтето съ живата природа.

Както въ всички области на живота новото учение носи нѣщо ново, така то носи ново и въ областъта на възпитанието. Ще говоря само за единъ конкретенъ въпросъ отъ тая областъ, именно за общението на дѣтето съ живата природа.

Прѣзъ втория възпитателенъ периодъ (отъ 7-14 г. възраст) свързването съ силитѣ на живата природа, трѣбва да стане изходна точка на цѣлото обучение. За това има слѣднитѣ основания:

1) При възпитанието на дѣтето трѣбва да се излиза отъ физичното. То е по-достъпно за него. И слѣдъ това, отъ физичното можемъ да се издигнемъ до по-висшитѣ истини.

2) Вториятъ периодъ се характеризира съ прѣдимното развитие на етерното тѣло, което съдържа строителнитѣ, жизненитѣ си-

ли на организма. То организира физичното тѣло. За да е въ съгласие възпитанието прѣзъ този периодъ съ дѣтската природа, дѣтето трѣбва да се занимава само съ това, въ което има движение, животъ. Ето защо, прѣзъ този периодъ то трѣбва да има работа съ цвѣтя, трѣви, дървета, извори и пр..

3) Този начинъ на обучение е въ съгласие съ законитѣ на обшо-човѣшкото развитие. Биогенетичниятъ законъ гласи: „Индивидуалното развитие е съкратено повторение на видовото“. Отъ окултизма се знае, че човѣкъ въ миналото е ималъ по-близки връзки съ цѣлата природа. За него растението е било нѣщо повече отъ това, което то прѣдставлява за днешния човѣкъ. Той е билъ въ общение съ по-дълбокитѣ сили, които работятъ въ цвѣтята, дърветата, планинитѣ, изворитѣ, минералитѣ и пр. По-послѣ, съ потъването на човѣшкото съзнание въ материята, той е изгубилъ тази способностъ.

4). Днесъ у човѣка се събуждатъ нови сили, спящи до сега. И чрѣзъ тѣхното събуждане той ще влѣзе въ по-близкъ контактъ съ живата природа. Ето защо този начинъ на обучение е въ съгласие и съ посоката, по която върви човѣчеството въ своето развитие.

5). Работата всрѣдъ природата укрѣпва физически и духовно. Ученикътъ вмѣсто да живѣе въ прашни стаи, неподвиженъ, ще

бжде на чистъ въздухъ и слѣнце, ще упражнява своитѣ сѣтвива, мускули, бѣлъ дробъ и пр.

Що е „жива природа“? За материалиста природата е единъ слѣпъ механизъмъ, но за окултиста тя е жива. Това не е само единъ поетически образъ, но една дѣйствителностъ. Окултистътъ подъ „жива природа“ разбира съвокупността отъ разумнитѣ същества, които стоятъ задъ видимата природа. Послѣдната е само изразъ на тѣхната дѣйностъ. Така човѣкъ може да се свърже съ духовнитѣ сили, които работятъ въ природата. Даже простото съзерцание на едно цвѣте не внася ли въ душата свѣтлина, висши идеи, хармония?

6). Чрѣзъ този начинъ на обучение ще се развие и естетичния вкусъ на дѣтето, понеже то ще живѣе постоянно въ единъ миръ на красота, хармония, разумностъ, които проникватъ цѣлата природа. А всичко това може да събуди велики идеи и чувства въ човѣшката душа.

Дѣтето нѣма само да наблюдава природата, но и ще работи. Работата му именно всрѣдъ нея ще бжде изходна точка на цѣлото обучение. И тая дѣйностъ отъ начало ще бжде срѣдна между игра и работа и постепенно ще прѣминава къмъ работа. Тя може да бжде разнообразна: 1). Чистене на пжтищата отъ клѣчки, камъчета и пр. 2) Чистене на извори. 3). Садене на цвѣтя, зелен-

чуци, плодни дръвчета, правене на лѣхи и пр. И тукъ то ще проявява творчество: въ избора на цвѣтата, въ тѣхното съчетание, въ фигуритѣ, образувани отъ тѣхъ, въ формата на лѣхитѣ и пр.. Тая дѣйностъ ще развие волята му, творческитѣ му сили, а живитѣ сили на природата пѣкъ ще се прѣливатъ въ него.

Отъ друга страна, всѣки видъ дѣйностъ всрѣдъ живата природа, като чистене извори, садене цвѣта и др., прѣведени на другъ езикъ, сж символи на извѣстни духовни процеси. Всѣки видъ такава дѣйностъ ще се прѣвежда отъ дѣтето. Въ това отношение, всички тѣзи дѣйности могатъ да иматъ важенъ възпитателенъ характеръ. Единъ примѣръ: както дѣтето чисти пѣтя въ гората отъ камъчета, клѣчки и пр., така у него ще се яви стремѣжъ да чисти своитѣ мисли и чувства. Така всѣки видъ дѣйностъ всрѣдъ живата природа ще събужда съотвѣтнитѣ стремѣжи и импулси въ душата му.

И ако този начинъ на възпитание се въведе въ училищата, какво би станало съ България за нѣколко години само? Като знаемъ, че въ България има повече отъ 700,000 ученици, можемъ да си прѣдставимъ, въ колко скоро врѣме голитѣ склонове и върхове ще бждатъ покрити съ овощни дръвчета, и при това, всичко благородно у дѣцата ще бжде събудено.

Окултизмътъ е за трудовото училище, но

на горѣпосоченитѣ основи. Днесъ отъ мнозина криво се разбира трудовиятъ принципъ. Напр. Кершенщайнеръ говори повече за занаятчийски (ржченъ) трудъ. Той, разбира се, стреми се да запази общообразователния характеръ на училището, колкото може, но за изходна точка взима ржчния трудъ въ работилницата. А Дюи, покрай ржчния трудъ, дава голѣмо мѣсто и на индустриалния (машинния) трудъ. Изобщо, трудовиятъ принципъ: — „Обучение чрѣзъ дѣйностъ“ е добъръ, но приложението му не е въ съгласие съ дѣтската природа. Даже нѣкои искатъ да направятъ дѣтето „малък индустриалецъ“. Съ машини, изобщо съ мъртви прѣдмети, дѣтето не трѣбва да работи или да се занимава до 14-тата си година.

Физичниятъ трудъ трѣбва да бжде по 1-2 часа на день. А другото врѣме ще се употребява за обработка на придобитото, прѣживѣното. Обучението по разнитѣ прѣдмети може да става, като се изхожда отъ полската работа.

Това е очевидно, прѣди всичко за естествознанието. Дѣтето ще може да го изучава паралелно съ своята работа. И колко дълбоко ще вникне то въ всички факти, понеже това ще бжде въ връзка съ дѣйността му! Сжщо така красиво ще могатъ да се свържатъ смѣтането и геометрията съ работата му всрѣдъ природата. То ще брои лѣхитѣ, дръвчетата въ редоветѣ, вѣнечнитѣ листа

въ цвѣта, зърната въ царевичния кочанъ и пр. Чрѣзъ тѣзи наблюдения то ще вниква въ извѣстни страни на природата. Ще изучава формата на листата, на цвѣтоветъ, на лѣхитъ и пр. По този начинъ ще се запознае съ всевъзможни фигури. Това има и друго значение: красивитъ форми, които то е наблюдавало въ природата, или е добило чрѣзъ собствено творчество, ще будятъ у него извѣстни духовни сили. Окултизмътъ изтъква вжтрѣшната връзка между извѣстни фигури и извѣстни сили на душата. Сжщо така и за география, история, езицитъ, музика и пр., работата му всрѣдъ природата може да стане изходна точка. Напр. музиката: въ пѣснитъ ще се говори за слънчевия лжчъ, за извора, за цвѣтята, за трѣвицата и пр., и всичко това слѣдъ туй може да се смѣта като дълбока алегория, явления изъ вжтрѣшния животъ, като алегория за висши духовни истини и закони. Отъ друга страна, всички тѣзи картини, като се свържатъ съ музика, ще бждатъ прѣживѣни по-дълбоко.

И гимнастическитъ упражнения могатъ да се свържатъ съ работата всрѣдъ природата и да послужатъ като срѣдство за влизане въ контактъ съ силитъ на живата природа. Сжщото се отнася и за рисуването. Трѣбва да се иматъ прѣдъ видъ висшитъ разумни сили, които работятъ въ природата. Изхождайки отъ формитъ на природата, дѣте-

то може да твори нови форми: тукъ има безкрайно поле на творчество.

Има нѣкои опитни училища, въ които е приложенъ земледѣлския трудъ, но днесъ се чуватъ гласове на разочарование отъ тѣхъ. Защо? Защото въ тѣхъ е липсвалъ духовниятъ елементъ. Не е достатъчно дѣтето само да работи всрѣдъ природата, но този елементъ трѣбва да прониква цѣлата му работа.

Неговата работа не трѣбва да е механична. Духовниятъ елементъ ще внесе идея въ работата му:

1). Прѣди всичко трѣбва да чувствува любовъ къмъ цвѣтята, дърветата, трѣвитъ и пр.. То ще ги счита за живи сжщества, у които намира отзвукъ любовта му къмъ тѣхъ. Малкото дѣте чувствува цѣлата природа одушевена, но послѣ фалшивото възпитание я прѣвръща въ мъртва за него. Чрѣзъ подходящо отнасяне къмъ природата, дѣтето ще знае, че и най-малката трѣвица, дърво, цвѣте, мушичка, брѣмбаръ и пр., иматъ съзнание, разумностъ, както и то, само че на друга степенъ въ развитието си. И тогазъ дѣтето ще има съвсѣмъ друго отношение къмъ природата. Тогазъ то нѣма да иска вече на връщане отъ екскурзия да кжса цвѣтята за букети. Това има и важно възпитателно значение. То ще се отрази и върху отношенията му къмъ хората. По-горѣ се

каза, че става прѣливане на животъ отъ живата природа въ насъ. Само когато чувствуваме разумността, която прониква цѣлата природа и имаме правилни отношения къмъ разумнитѣ сили, които работятъ въ нея, можемъ да се свържемъ съ тѣхъ.

2). Другъ случай отъ проникване духовния елементъ въ дѣйността на ученика е слѣдниятъ: всички явления въ природата ще се разглеждатъ като символи, алегии, притчи, загатвания за закони отъ вжтрѣшния животъ. Този символизъмъ ще внесе поезия, художественъ елементъ въ дѣтския животъ, понеже символизъмътъ винаги е важенъ източникъ на красота. Този символизъмъ ще събуди художественитѣ дарби у дѣтето. Отъ друга страна, той ще прѣдстави на дѣтето въ достъпни форми висши духовни истини и закони, които направо то не би могло да усвои, понеже логичното мислене у него не е достатъчно развито. Слънчевиятъ изгрѣвъ, поникването на житното зърно, извирането на водата, посѣването и поливането на едно цвѣте или дръвче, всичко това въ живата природа може да се вземе като символъ. Тогазъ, колко разбираеми ставатъ великитѣ истини за дѣтето! И въ каква красива форма облѣчени то ще ги изучава!

3). Има и другъ случай за проникване на духовния елементъ въ дѣтската дѣйность. Дѣтето ще съзнава, че работи, за да причи-

ни радостъ на другитѣ. Неговата работа при подходящо възпитание ще прѣдставя служене на другитѣ. И това ще става по вжтрѣшенъ импулсъ, а не чрѣзъ натрапване отвънъ. Въ „служене“ дѣтето може да се възпита още отъ малко: още отъ 3 — 4 годишно, то може да храни птички, да спасява мравки и пр.. Така то постепенно ще се учи, че служенето на другитѣ е източникъ на висша радостъ. Така то постепенно ще дойде до разбиране, че най-висшето осмисляне на човѣшкия животъ, е когато той прѣдставлява служене на Бога. И тогазъ, всѣка работа, проникната отъ такова съзнание, става свещенодѣйствиe.

Въ връзка съ работата си всрѣдъ живата природа, дѣтето ще изучи постепенно и методитѣ на природосъобразния животъ: разумно ползуване отъ слънцето, отъ планинитѣ, отъ изворитѣ, отъ рѣкитѣ; послѣ, то ще изучи постепенно разумнитѣ методи на хранене, дишане, спане, докато най-послѣ дойде до методитѣ за разумното нареждане на живота въ хармония съ подълбокитѣ духовни закони на живата природа.

При правилно отношение къмъ природата, задъ всички нейни явления, ще виждаме разумни сили, ще чувствуваме единството си съ всички същества и ще бждемъ свързани съ тѣхъ съ връзкитѣ на Любовта.

Ст. Русевъ.

СЪЩНОСТЪ И ЗАДАЧА НА НОВОТО УЧИ- ЛИЩЕ И УЧИТЕЛЪ.

Съвременното училище мисли, че душата на дѣтето е табула-раза (бѣла книга), на която училището може всичко да пише. Споредъ това то реди своитѣ програми и методи на прѣподаване и сериозно мисли, че учи и възпитава своитѣ ученици. Но работата не отива гладко, защото нито душата на дѣтето е табула-раза, нито пъкъ всѣко знание е за всички дѣца. И така има много конфликти. Често пжти извѣстенъ брой ученици отъ класа или отдѣлението свършено не се интересуватъ отъ прѣподадения урокъ (независимо отъ подлога). А и онѣзи ученици, които ужъ се интересуватъ, само паметно заучаватъ уроцитѣ — голѣма частъ отъ прѣподаденото имъ остава чуждо. За това то често излетѣва и става нужда за повторение, прѣповторение и зубрене.

И, понеже съвременното у-ще учи, не каквото дѣцата интересува, не и онова, за което сж готови да възприематъ, но онова, което извѣстна програма прѣдписва, азъ бихъ нарекълъ това учение, донѣкъдѣ, насилническо. Дѣцата не обичатъ съвременното

учение. Тѣ съ радостъ започватъ I-во отдѣление, но бързо се разочароватъ.

Новото училище трѣбва дѣ се сложи върху базата, че дѣтето иде на земята като въ една специална лаборатория, за да провѣри знанията, които носи въ себе си потенциално. Тогава едно тукашно у-ще ще бжде като едно справочно бюро, винаги готово съ разполагаемитѣ свѣдѣния, класифицирани и подредени по възходяща степенъ на всѣки клонъ отъ науката.

Методитѣ на новото училище, съобразно прѣназначението на у-щето, трѣбва да бждатъ обяснителни.

Ученицитѣ ще питатъ за онова, което не знаятъ, а учителътъ ще обяснява. Учителътъ нѣма да говори прѣдварително лекцията си, нито пъкъ ще има слаби ученици. Всѣки ученикъ ще знае всичко, каквото го интересува. (Да не се забравя, че азъ говоря за едно по-далечно бждеще.)

Обучението ще става всрѣдъ природата, а за прѣдметъ на урока ще се взима всичко видѣно и чуто, всѣко събитие, всѣко явление, всѣка случка, всѣки прѣдметъ.

Учителътъ на едно отдѣление, или класъ, трѣбва да има силна връзка съ духовния свѣтъ, за да може да добива бързо и точно всички свѣдѣния по въпроситѣ, които ще обяснява.

А директорътъ на училището не-

прѣменно трѣбва да е френологъ или ясновидецъ, за да разпрѣдѣля дѣцата въ паралелки по степенята на индивидуалното имъ развитие.

П. К. Пенковъ.

ЗА СВОБОДАТА НА УЧИТЕЛИТЪ.

Говори се за свободата на учителя. Свободата е нѣщо, което трѣбва да се спечели отъ учителя, тя не може да се дава. Не можете да дадете свобода на дѣте между взривове, защото е опасно, то не знае тѣхното естество. Не може да е свободенъ учителъ, който работи по теркове. Не сж законитѣ и правилницитѣ главната прѣчка на учителевата свобода, а — неговото невѣжество.

Болшинството отъ насъ не познаваме човѣшката душа и въ частностъ дѣтската такава, не притежаваме качествата, които ще будимъ въ дѣтската душа. А общеизвѣстна истина е, че не можемъ да дадемъ това, което нѣмаме.

Дѣтето отъ малко да насочваме да се опира въ живота на три опорни точки —

храна, почивка и трудъ. Всѣки намира мѣстото си на софрата, намира и това на почивката, трѣбва да намѣри и това на труда. Както физическото тѣло, за да стои устойчиво, трѣбва на три точки най-малко да се опре, така е и човѣшкия животъ съ тия три опорни точки — храна, почивка и трудъ. Който пропусне една отъ тия три опорни точки, пада.

Днесъ дѣцата сме натоварили съ голѣмъ книженъ баластъ — денѣ и нощѣ четене, учене на паметъ. По този начинъ се откъсватъ отъ живота и приучаватъ да живѣятъ на бащинъ и майчинъ грѣбъ, а „дървото се прѣвива, докато е младо“. Потрѣбно е да се намали книжното учение, за да се дава възможностъ дѣцата да участвуватъ въ живота и съ труда си въ дома, училището и обществото.

Учителътъ всѣкога да е въ връзка съ главата на живота — живата природа, за да изтича прѣснота отъ ума му, душата му, сърцето му, цѣлостния му животъ. По този начинъ той ще способствува на дѣтето да се разцвѣти човѣкътъ въ него.

7 ч. с. петък, 9 юли.

Учителът.

Педагогически правила.

В. И. Ч. Б. В. Б!

Размишление.

Да възстановимъ нашитѣ вътрѣшни връзки съ Истината.

Има единъ законъ въ свѣта, който гласи: всичко не се изказва и не може да се изкаже. Всичко не се опрѣдѣля и не може да се опрѣдѣли. Всичко не се вижда и не може да се види. Невъзможно е това да стане въ даденъ случай. За да може да се постигне всичко това, изискватъ се малко побудни умове. Да кажемъ, че имаме въ пространството математическата точка А, която се явява като силовъ центъръ. Питамъ: тази точка отдѣ изникна въ пространството? Вие не знаете това, но фактъ е, че точката А се проявява и дѣйствува. Прѣдставете си, че тази точка е нѣкой изворъ, който извира нѣкъдѣ изъ земята. Вие ще си зададете въпроса: отдѣ иде тази точка, какъ се проявява тя? Сама ли е въ пространството? Сега ще вземете да философствувате. Оставете вашата философия, оставете това, което вие знае-

те, защото вашата философия е такъвъ единъ аршинъ, съ който природата не мѣри. Вашитѣ философски възгледи не важатъ за природата и за природнитѣ явления. Тѣ важатъ само за васъ. Но природата има други мѣрки, други начини, други методи. Какви? — Разумни. Тя си служи съ разумни мѣрки, начини и методи. Какъ се е появила точката А? Тази точка може да се яви като мисълъ въ вашия умъ и да ви занимава. Отдѣ е дошла, какъ се е появила и отъ кое мѣсто? — Не знаете. Казвате: имамъ една мисълъ въ главата си. На кое мѣсто въ главата ви е тази мисълъ? — Не знаете, не можете да опрѣдѣлите. Дотогава, докато не можете да опрѣдѣлите мѣстото на тази точка, или на тази мисълъ, или на тази идея, тя е прѣходна, върху нея не можете да градите. Тя е самарьтъ на живота ви. Точката А подразбира, че съществува друга една точка — В. Щомъ започнешъ да мислишъ, това показва, че другъ нѣкой прѣди тебе е мислилъ. Щомъ дадена мисълъ съществува още, това показва, че нѣкой прѣди тебе е мислилъ и твоята мисълъ е отражение на неговата. Никоя мисълъ не излиза самостоятелно. Ти не си нѣкой гениаленъ човѣкъ, който може да роди мисълта. Тази мисълъ възниква отъ другъ умъ, а въ твоя умъ тя се явява само като отражение.

Азъ искамъ сега да ви нагада на основ-

ния законъ въ педагогията. Какво значи, споредъ педагогията да отхранишъ единъ човѣкъ? Педагогътъ ще отговори: да отхранишъ единъ човѣкъ, значи да му давашъ достатъчно храна — нищо повече. Този човѣкъ, слѣдъ като приеме храната си, организмътъ му е вече въ състояние самъ да опрѣдѣли, какъ да отправя храната, ти нѣма какво да се бъркашъ въ вътрѣшнитѣ процеси. По сѣщия начинъ учителътъ е единъ готвачъ, който е длъженъ да има само около десетина-двадесетъ тенджери, за да приготви храна за дѣцата си. Той запитва дѣцата си: „Какво искате да обѣдвате днесъ“? Тѣ му казватъ, какво искатъ. Той имъ сготвя, сипва на всѣко дѣте въ паницата му и по-нататъкъ не се бърка, оставя дѣцата сами да се хранятъ. Това е педагогия!

Ще ви запитамъ: какви педагози иматъ рибитѣ? Какви педагози иматъ вълцитѣ? Какви педагози иматъ овцетѣ? Какви педагози иматъ щъркелитѣ? Какви педагози иматъ орлитѣ, гълъбитѣ, кокошкитѣ? Какви педагози иматъ растенията? Гледашъ, цѣла гора отъ безброй дървета, заели грамадно пространство, развиватъ се, растатъ сами нагорѣ. Питамъ: кой педагогъ научи тия дървета, какъ да растатъ нагорѣ съ върховетѣ си и какъ да се посѣватъ? Ние като се бъркаме въ работата на природата, изопачаваме живота си. Тѣмъ започнемъ да се развиваме споредъ

методитѣ на природата и току-вижъ, дойде педагогътъ и започне да дѣйствува споредъ своитѣ правила и методи. Посадишъ едно растение, остави го, не го бъркай. Дойде човѣкътъ, иска да покаже своето изкуство. Той вземе една присадка отъ ябълка, или отъ дюла, иска да я присади върху една круша. Излѣзе едно „бамбашка“ дърво. Такова дърво сѣществува ли въ природата? Такива дървета сѣществуватъ, но по отдѣлно, всѣко за себе си, а не върху едно и сѣщо дърво. Ако върху едно и сѣщо дърво има ябълки и круши, това се дължи на изкуството на човѣка, на педагога. Половината отъ това дърво ще ражда круши, а другата половина — ябълки. Обаче плодътъ на туй дърво ще бжде ли едновременно круша и ябълка? Плодътъ на крушата като падне на земята и се посади, ще роди круши, на ябълката — ябълки. Тѣ ще си дойдатъ до старото положение.

И тѣй, днешното възпитание, което педагозитѣ прилагатъ, е присаждане, и слѣдъ като човѣкъ умрѣ, ни поменъ не остава отъ тази педагогика. Даже слѣдъ всѣки тежъкъ изпитъ, който прѣкарваме въ живота си, нашитѣ възгледи, по нѣкой пжтъ, прѣтърпѣватъ коренни прѣобразования. И тогава вие казвате: азъ не мисля вече, както по-рано. Казвамъ: дѣ отидоха неговитѣ по-раншни възгледи и мисли? Да кажемъ, нѣкой мисли, че демокрацията ще оправи свѣта. Обаче, хва-

не го нѣкоя тежка болестъ, или съ други думи, хване го една философска, една органическа, физическа треска и слѣдъ туй става монархистъ. Казва: демокрацията не може да оправи свѣта, монархизмътъ ще го оправи. Значи, точката А е демокрацията, точката В е монархизмътъ. Послѣ пъкъ става обратното. Слѣдъ това се явяватъ други проекции на точки, става прѣвръщане на силитѣ — нашитѣ възгледи се прѣвръщатъ. Днесъ можешъ да бждеши демократъ, утрѣ — монархистъ, и обратно. Днесъ можешъ да вѣрвашъ въ педагогиката, утрѣ ще кажешъ: никаква педагогика не съществува. Не, това нѣ значи, че педагогиката не съществува въ свѣта. Нѣщата въ свѣта, въ живата природа сж организирани, нѣма какво ти да ги възпитаваши. Ти трѣбва само да подпомагашъ.

Споредъ моитѣ възгледи, или споредъ възгледитѣ на природата, всѣки човѣкъ се ражда организиранъ вжтрѣ въ себе си. Може ли единъ идеалъ, споредъ всичкото изкуство на педагогиката да прѣобрази единъ вѣлкъ? Френолозитѣ сж доказали, че нѣкои хора, колкото и да ги възпитаваши, каквато религия и да имъ проповѣдаваши, както и да имъ говориши за Бога, щомъ ги оставите прѣдъ нѣкоя каса, отварятъ касата и я обиратъ, иматъ слабостъ къмъ паритѣ. Въ този случай, всички тия възгледи, които си имъ присадили, че има Богъ, че

има законъ на възмездие — падатъ. Тѣ не могатъ да се самовладатъ. Дѣ отиде тѣхната педагогика?

Въ какво седи първото правило на педагогиката? Първото правило на педагогиката е слѣдното: бащата трѣбва да обича сина си, и майката трѣбва да обича дъщеря си. Второто правило на педагогиката: синътъ трѣбва да обича баща си, и дъщерята трѣбва да обича майка си. Това е смѣна на енергии. Синъ, който обича баща си, може да обича и майка си. Такъвъ е законътъ. Има синове, които сж много привързани къмъ бацитѣ си, само за тѣхъ говорятъ. Отъ гледището на педагогията, ако майката иска да привлече сина си на своя страна, трѣбва да разбира законитѣ на природата за прѣвръщането на силитѣ. Синъ, който обича баща си, може да обича и майка си. Какъ дѣйствува законътъ за прѣвръщането на силитѣ? Ако синътъ обича баща си идейно, майката, за да привлече сина си и къмъ своя страна, и тя трѣбва да обича мжжа си. Не го ли обича, всичкитѣ й усилия сж напразни. Тогава, освѣнъ че нѣма да го привлече, но въ сина ще се зароди отвръщение къмъ майката. Значи, начинътъ за прѣвръщане на силитѣ е слѣдниятъ: ако синътъ почувствува, че майката обича бащата, както той го обича, ще обича и майка си. И обратното е вѣрно. Ако дъщерята обича май-

ка си, а бащата ревнува, каквито усилия и да прави той, както и да ѝ угажда, каквото и да ѝ купува, освѣнъ че нѣма да я привлѣче, но ще я отчужди отъ себе си. Какво се изисква отъ него, щомъ иска да привлѣче дъщеря си? — Той трѣбва да обича жена си тъй, както дъщерята я обича. Обича ли я така, дъщерята може да даде отъ своитѣ чувства и на бащата.

Сега, вие казвате, че ще възпитавате. Какъ ще възпитаватѣ едно дѣте? Най-първо ще видите, дали туй дѣте ви обича. Послѣ ще наблюдавате, кого обича това дѣте. Нѣкой пжтъ учителитѣ си правятъ илюзии, че дѣцата имъ ги обичатъ. Нѣкой пжтъ любовта на дѣцата е користолюбива. Тѣ носятъ на учителитѣ си цвѣта, подаръци, но това още не е истинска любовъ. Учителитѣ трѣбва да знаятъ, че едно дѣте, колкото малко и да е, може да бжде една напрѣднала душа. Много дѣца сж по-умни отъ учителитѣ си. Много дѣца разбиратъ закона на внушението, закона за трансформиране на енергиитѣ по-добрѣ отъ бащата и майката. Запримѣрь, често срѣщаме генерали на бойното поле или другадѣ нѣкждѣ при изпълнение своята длъжностъ, строги, неотстъпчиви, нищо не може да ги помѣсти отъ тѣхната позиция или отъ тѣхното рѣшение, никой не може да имъ повлияе. Но гледашъ единъ отъ тия генерали, щомъ дойде при него дѣтето му, поглади баща си по глава-

та, по челото, цѣлуни го, изведнѣжъ бащата омекне, отстъпва. Каквото каже това малко дѣте, бащата слуша — сърцето му се отваря. Значи, дѣтето разбира добрѣ закона за трансформиране на енергиитѣ и го прилага. То трансформира ония набрали се енергии въ сърцето на бащата, и той е готовъ да изпълни неговото желание.

Та казвамъ: споредъ мене, вие не можете да приложите никаква педагогика въ свѣта, ако нѣмате любовъ къмъ Бога, ако не обичате Бога. Това е основниятъ законъ. Вие ще излѣзете съ вашитѣ възгледи и ще кажете: казано е въ Писанието, че Бога никой никога не е видѣлъ. Значи, този Богъ е нѣкаква безименна точка. Той е непроявениятъ Богъ. Той не иска да знае нищо за васъ. Но проявениятъ Богъ, Когото вие познавате, има връзка съ непроявения. И ако вие не обичате и не познавате непроявения Богъ, а обичате и познавате проявления Богъ, то чрѣзъ Него ще се свържете съ непроявения. Тогава и непроявениятъ ще ви познава. Сега, ще ви прѣдставя едно математическо противорѣчие. Проявениятъ Богъ живѣе само въ одного, а непроявениятъ живѣе въ всички. Какъ ще разберете това нѣщо? — То е една велика математическа задача. Проявениятъ Богъ живѣе само въ одного, само на едно мѣсто, Той не е на много мѣста. Непроявениятъ е на много мѣста. Слѣ-

дователно, когато кажете, че Богъ живѣе въ насъ и ние живѣемъ и се движимъ въ Него, това е начинъ за трансформиране на енергията. Когато кажемъ, че всички трѣбва да обичаме Бога, това показва, че всички Го познаваме. Ако вие ми кажете, че не познавате Бога, не говорите Истината. Но щомъ вие кажете: знаете ли, че Богъ живѣе въ мене? — това вече е проявлението на Бога въ васъ. Той се проявява.

Та когато казвате, че Бога никой никога не е видѣлъ, това е търговски изразъ, една търговска сдѣлка. Защо казвате така? — Имамъ да взимамъ пари отъ васъ. Идвамъ да си ги взема, но вие ми казвате: нито ви познавамъ, нито петъ пари въ джоба си имамъ. Да, ако кажете, че ме познавате, трѣбва да ми дадете паритѣ, които ми дължите. Туй е вашето съображение, поради което не говорите Истината. Азъ имамъ вѣзни у дома си и ви казвамъ: ела у дома, азъ ще ви прѣтегля на вѣзнитѣ и ще ви докажа, дали имате пари, или не. Прѣтегля ви безъ дрехитѣ, зная колко тежатъ тѣ, отбѣлѣжа си всичко това и виждамъ най-послѣ, че оставатъ още 10 грама. Това е теглото на паритѣ въ васъ, т. е. на златото, което имате въ себе си. Казвамъ ви тогава: вие имате 10 грама злато въ себе си, извадете го навън!

Сега ще разгледаме другото положение,

въ което хората често изпадатъ. Тѣ казватъ, че свѣтъгъ е неуреденъ. Това е тѣхното субективно схващане. Тѣ мязатъ на Настрединъ-ходжа, който казвалъ, че когато умре жена му, половината свѣтъгъ ще се свърши, а когато умре той, цѣлиятъ свѣтъгъ ще се свърши. Това е вжтрѣшно, субективно схващане. Спечелишъ малко пари, направишъ си кѣща, свѣтъгъ малко се е оправилъ. Изгубишъ кѣщата си, изгубишъ здравето си, уволнятъ те отъ служба, казвашъ: свѣтъгъ се е развалилъ. Дѣйствително, твоятъ субективенъ свѣтъгъ се е разстроилъ. Но тия промѣни, които може да станатъ въ твоя субективенъ свѣтъгъ, външниятъ свѣтъгъ даже не ги е почувствувалъ.

Ние изпадаме въ заблуждение, като искаме да възпитаваме хората. Не трѣбва да възпитаваме хората, а трѣбва да бѣдемъ съработници на Бога! Понеже Богъ е най-стариятъ отъ всички, Той е ималъ време да изучи всички педагогически методи. Ако искаме да изучимъ и приложимъ нѣкакъвъ педагогически методъ, трѣбва да отидемъ при Бога. Той държи всички педагогически методи въ своята архива. Най-стариятъ педагогъ е Господъ, при Него идете! Той има всички методи, ще ви каже, какъвъ методъ е прилагалъ за всѣка епоха. И за новата епоха има опрѣдѣленъ методъ. Той ще ви

каже: ето, този е педагогическият методъ за новата епоха.

Сега ще ви приведа друга мисълъ. Искамъ, напримъръ, да се разговарямъ съ една птица, или пъкъ искамъ да се разговарямъ съ една риба. Това сж двѣ разумни сжщества. Едното разумно сжщество живѣе въ водата, другото — въ въздуха. Какво трѣбва да направя, когато искамъ да се разговарямъ съ рибата? Тя не може да дойде при мене, азъ трѣбва да слѣза при нея, въ водата трѣбва да отида. За да отида въ водата, трѣбва да сменя дрехитѣ си и да стана като нея, съ люспи. Затова, азъ ще си тура люспи като нейнитѣ и ще говоря на нейния езикъ. Слѣдъ това искамъ да говоря съ птицата. Какво трѣбва да направя? — Трѣбва да стана птица, да ми израснатъ крилѣ и да литна въ въздуха, да хвърча като нея. По този начинъ и всѣки човѣкъ трѣбва да се изучава специфично. Учителътъ има една отъ найтруднитѣ задачи — да възпитава хората. Ако той има 30 дѣца въ отдѣлението или класаси, това сж 30 свѣта, цѣли 30 микрокосмоси. Знаете ли защо е мжчно да се възпитаватъ хората? Ще ви кажа. Въ всѣко дѣте има сто милиона слънчеви системи. Умножете сега 30 по сто милиона! Колко правятъ? — Три милиарда. Това е една грамадна енергия, съ която вие трѣбва разумно да се справяте. Азъ говоря за разумната енергия, която

е скрита въ душата на всѣко дѣте, на всѣки човѣкъ. Нѣкои мислятъ, че дѣцата сж глупави. Не, дѣтето още като го учишъ, знае, разбира, говоришъ ли му истината, или не. Дѣцата като излѣзатъ изъ училището, казватъ: нашиятъ учителъ не изведе тази работа добръ, т. е. не говори истината. И нѣма да се мине дълго врѣме, тѣ ще го накаратъ да лъже, тѣ ще го опитатъ. Най-послѣ ще кажатъ: както мислѣхме, точно тѣй излѣзе, учителътъ ни не говори Истината.

Днесъ нѣкои отъ учителитѣ се заблуждаватъ, мислятъ, че дѣцата не разбиратъ много нѣща и казватъ за тѣхъ: дѣца сж тѣ! Нѣма по-прозорливи сжщества отъ дѣцата. Дѣцата виждатъ и прѣзъ стѣнитѣ, тѣй ги познавамъ азъ. Впрочемъ, азъ не съмъ училъ дѣца, и това, което говоря, то сж мои математически изводи. Отдѣ ги вадя? — Отъ общитѣ закони. Азъ съмъ работилъ и работя съ голѣмитѣ дѣца, тѣхъ съмъ опитвалъ. Но и малкитѣ и голѣмитѣ дѣца сж все дѣца. Това сж само отношения, това сж само различни сѣменца.

Всѣки човѣкъ, всѣки индивидъ можемъ да си прѣдставимъ като една точка, напр. точка А. Тази точка като расте, разширява своя обемъ, при което разширение тя увеличава и своята дѣятелность. Това обаче не сж нови енергии, това сж енергии, които и по-рано сж сжществували, само че сега сж по-

интенсивни, иматъ по-голѣмъ кръгъ на дѣйностъ. Нѣкой казва: азъ сега съмъ по-възрастенъ, повече разбирамъ и повече нѣща мога да направя. Така е, но трѣбва да знаете, че туй, което сте носили въ дѣтинство, носите и сега, само че по-разширено, по-разработено. Тѣй че вие и сега, въ това си положение, нѣма да се спрете. И за въ бждеще ще продължавате да се развивате, защото имате редъ други сили въ себе си, които чакатъ своето проявление. За сега сте голѣми дѣца, а за въ бждеще ще станете стари, ще минавате за възрастни хора. Да кажемъ, че живѣете хиляди години. Каква ще бжде опитността, която ще придобиете за това врѣме? — Най-напрѣдъ ще се разширявате, послѣ ще настане едно вдѣтиняване, слѣдъ това пакъ разширение и т. н. Какво значи вдѣтиняване? — То е процесъ на прѣсяване. Дѣцата се спиратъ само върху нѣща, които сж необходими за тѣхъ, тѣ не се занимаватъ съ ненужни работи.

Сега, азъ нѣма да се спирамъ върху думата „педагогика“. Тя е външно нѣщо. Нека се занимаватъ съ нея тия, които иматъ достатъчно свободно врѣме. Трѣбва да имате прѣдвидъ слѣдното правило: не можешъ да приложишъ успѣшно единъ методъ върху другитѣ, ако не си го приложилъ върху себе си. Говоришъ на едно дѣте за послушание, за подчинение, но ако ти самъ не

слушашъ, ако ти самъ не се подчинявашъ, не можешъ да имашъ никакъвъ резултатъ. Говоришъ на едно дѣте за трѣзва мисль, а ти самъ нѣмашъ трѣзва мисль. Ако ти развивашъ една тема, а самъ не я разбирашъ, какъ ще я прѣдадешъ? Говоришъ за Истината, а самъ не разбирашъ, какво нѣщо е Истината. Напримѣръ, нѣкой чель нѣкаква книга по астрология и дойде при мене да ми разправя, че юпитеръ билъ такъвъ, че сатурнъ билъ такъвъ, но виждамъ, че той не разбира нищо отъ тази материя. Астрологията е отвлѣчена наука. Нѣма нито единъ астрологъ, който да разбира, какво нѣщо е астрологията въ нейния дълбокъ смисль. Астрологията не е нищо друго, освѣнъ физиология на душата. Когато говоримъ нѣщо по астрология, ние не разбираме влиянието на разнитѣ звѣзди и планети върху човѣшкото тѣло, но подразбираме влиянието имъ върху човѣшката душа. Тя е цѣлъ козмосъ, съвокупностъ отъ необятни сили, които дѣйствуватъ и очакватъ своя моментъ за проявление. Единъ день човѣшката душа, като дойде въ своитѣ условия, може да се прояви като единъ ангелъ. Всѣки отъ васъ може да стане ангелъ. Кога? — Като ви се дадатъ условия. На една буба сж нужни 40 дня, за да се прѣвърне въ пеперуда. Тази пеперуда, въ сравнение съ първото си положение,

става ангелъ. Бубата трѣбва да стане човѣкъ, човѣкътъ — ангелъ.

Сега, изчислете, тия 40 дѣна, на колко години ще се равняватъ за човѣка, докато той стане ангелъ. Единъ дѣнь е равенъ на 1000 години. Значи, човѣкътъ, за да се прѣвърне въ ангелъ, за да добие извѣстно съвършенство, нужни му сж 40.000 години. Но трѣбва да знаете, че това голѣмо число години, това сж само разумни точки, прѣзъ които трѣбва да минавате въ духовния свѣтъ всѣки дѣнь. Дѣнь е само за този, у когото съзнанието извършва нѣщо. Ако съзнанието ви е будно, имате дѣнь; ако съзнанието ви не е будно, никакъвъ дѣнь нѣма за васъ, тъмнина е въ духовния свѣтъ. Слѣдователно, щомъ съзнанието ти въ този свѣтъ не е будно, усѣщашъ нощъ; щомъ е будно съзнанието ти, усѣщашъ дѣнь. Ония хора пъкъ, у които съзнанието е непрѣривно будно, иматъ постоянно дѣнь. Вие можете да приложите този законъ на земята. Ако искате да прогресирате, непрѣменно трѣбва да имате въ съзнанието си поне единъ непрѣривенъ дѣнь. Значи, при каквито мжчноти и да се намирате, при каквито спънки и условия да ви поставятъ, вашето съзнание трѣбва да е винаги будно. Вие ще кажете: условията сж тежки, не можемъ всѣкога да бждемъ будни. Оставете това нѣщо! Когато говоримъ за условията, азъ ще ви обясня, какво нѣщо

сж тѣ. Условията на живота сж продуктъ на нашия духъ. Ние сами създаваме условията. Ние сме господари на тѣхъ, но сме забравили това нѣщо, и условията днесъ сж ни станали господари.

Да ви изясня мисълта си съ единъ примѣръ. Прѣдставете си, че 200 души градятъ единъ съврѣмененъ модеренъ параходъ съ турбини, но пропуснали нѣщо при изчисленията, вслѣдствие на което параходътъ се завършилъ съ единъ малъкъ, незабѣлѣзанъ дефектъ. Качватъ се на този параходъ и тръгватъ съ него по Великия океанъ. Дойдатъ до нѣкое мѣсто, турбинитѣ не работятъ. Турятъ вжглища, но не достига нѣщо, изчисленията излизатъ криви. Казватъ: условията сж такива. Питамъ: коя е причината, че тия хора въ парахода се намиратъ въ туй трудно положение? Природата ли създаде тѣзи затруднения, или тѣ сами си ги създадоха? — Тѣ сами си ги създадоха. Слѣдователно, сегашниятъ ни животъ, сегашнитѣ обстоятелства, въ които живѣемъ, не сж творба на Бога. Азъ не говоря за душата, за Божественото въ човѣка, а за проявитѣ на човѣшкия умъ и човѣшкото сърце. Параходътъ, въ който сме влѣзли, е наше произведение, слѣдователно и условията на живота сж отъ насъ създадени. Наредбата на нѣщата, законитѣ, които създадоха учителитѣ, всичко това сме ние. А сега, като не разбираете зако-

нитъ, казвате: да, но трѣбва да знаете, че Господъ създаде този параходъ. Не, вие създадохте този параходъ. Защото, ако кажете, че Господъ го е създалъ и пропусналъ нѣщо въ него, а при това подържате, че Богъ е всемждъръ, значи излиза, че и на Бога липсва нѣщо. Какво е тогава вашето мнѣние за Бога? Това, че нѣкъдѣ въ природата се срѣщатъ нѣкакви изключения, говори за нѣкакво отклонение отъ разумнитѣ закони на природата. Дѣто има отклонения отъ природнитѣ закони, тамъ Богъ не е работилъ. Когато говоримъ за Бога, подразбираме ония отношения на душата, въ които нѣма абсолютно никаква погрѣшка. Когато азъ мисля правилно, когато мисълта ми е Божествена, не правя погрѣшки. Тогава въ мене нѣма никаква алчностъ за пари, за богатство, за сила, за ядене и пиене. Когато казвамъ, че нѣмамъ нужда отъ тия нѣща, подразбирамъ, че имамъ всичко на разположение. Не мислете, че духовниятъ човѣкъ нѣма нужда отъ храна и не трѣбва да се храни. Въ него процесътъ на храненето ще бже непрѣривенъ. Азъ разбирамъ яденето въ широкъ смисълъ на думата.

Вие сега сте въ точка А, която прѣдставлява физическия животъ, но когато влѣзете въ точка В, т. е. въ духовния животъ, тогава яденето въ васъ ще бже единъ непрѣривенъ процесъ. Това е дълбока мисълъ,

която не може да бже напълно възприета и добръ разбрана отъ вашитѣ умове, защото днесъ органитѣ на човѣшкия мозъкъ не сж въ състояние да я възприематъ. Защо? — Понеже всѣка Божествена мисълъ като дойде въ физическия свѣтъ, изисква реализиране, а вие се страхувате. Страхувате се, защото нѣмате материалъ за реализирането ѝ, и се уплашвате. Запримѣръ, идеитѣ — да се самопожертвуваме, да живѣемъ единъ за другъ, да се обичаме, да се възпитаваме — това сж все Божествени идеи, които оставатъ неразрѣшени. Да възпитаващъ човѣка, това значи да започнешъ отъ себе си. Разбира се, тази опитностъ, която иматъ учителитѣ, е полезна, тя е извлѣчена отъ природата. Туй, което е вѣрно въ възпитанието, което ученитѣ сж придобили като резултатъ на своитѣ опити, прилагайте и вие, служете си съ него. Днесъ има много системи за обучение. Запримѣръ: по колко часа на день трѣбва да се занимаватъ дѣцата въ училището? Съ кой прѣдметъ трѣбва да започнатъ? Човѣкъ трѣбва да започне съ обективния умъ, съ наблюдението. Послѣ, при втората фаза въ развитието си, човѣкъ трѣбва да работи съ субективния си умъ. И най-послѣ, отъ тѣзи два метода той трѣбва да извлѣче третия — разумния методъ, който ще го доведе до изводитѣ на Божественото, т. е. до философския методъ.

Значи, най-първо трѣбва да се започне съ материалнитѣ, съ видимитѣ работи, всичко трѣбва да бѣде обективно. Когато казвамъ, че трѣбва да се чистятъ изворитѣ, това е символъ. Азъ нѣма сега да ви обясня този символъ. Понеже дѣцата сѣ материалисти, разсѣждатъ обективно, въ тѣхъ не е развитъ още субективния умъ, затова вие ще заведете дѣтето при нѣкой изворъ и ще му кажете: „Хубавъ ли е този изворъ?“ — Хубавъ е. „Водата му чиста ли е?“ — Чиста е. „Ти радвашъ ли се на този изворъ, като гледашъ водата, какъ приятно, хубаво блика?“ — Радвамъ се. „Хубаво, тогава очисти този изворъ!“ Дѣтето очиства извора отъ камъчета, клончета, листа и др. Слѣдъ това вие ще му кажете: „Виждашъ ли, и твоето сърце трѣбва да е тъй чисто!“ Ще започнешъ да разправяшъ на дѣтето, че въ сърцето му не трѣбва да има никакви камъчета, никакви листа, клончета, които гниятъ — изобщо никакви външни тѣла. И то трѣбва да очисти своя изворъ — сърцето. Това е единъ методъ за възпитание. Слѣдъ туй, ще дадешъ на това дѣте едно сѣменце и ще му кажешъ: „Посѣй това сѣме въ земята!“ То ще го посѣе. „Полѣй го сега!“ Полива го. Слѣдъ това ще му дадешъ една ябълка или една круша да си хапне и ще започнешъ да му разказвашъ, какъ въ послѣдствие отъ тази сѣмка ще се развие сѣщо такъвъ плодъ. Ще ходишъ често съ дѣтето заедно да наглеждашъ, какъ

расте и се развива дръвчето и по аналогия на неговото развитие, ще правишъ изводи за нѣкои процеси, които ставатъ въ душата на дѣтето.

Най-първо учителятъ трѣбва да накара дѣтето да мисли, и слѣдъ туй трѣбва да започне възпитанието. При възпитанието учителятъ трѣбва да се постави на сѣщото равнище, на което сѣ и дѣцата. Той не трѣбва да казва на дѣцата: хайде да отидемъ на разходка, дѣца! Не, той трѣбва да влѣзе при дѣцата и да каже: дѣца, азъ искамъ да отида на разходка. Вие искате ли да отидемъ на разходка? Той като каже, че иска да отиде на разходка, тогава и дѣцата ще пожелаятъ. Тѣ обичатъ свобода въ дѣйствиия си, а не заповѣди. При това, учителятъ трѣбва да спазва известна дистанция въ отношенията си къмъ дѣцата. Ако той е истински педагогъ, нѣма да гали нѣкое дѣте прѣдъ другитѣ. Това ще внесе дисхармония между дѣцата. Учителятъ трѣбва да се пази да не взима отъ дѣцата никакво цвѣте, никаква круша, никаква слива, изобщо никакъвъ обективенъ прѣдметъ. Той трѣбва да каже на дѣтето: ако ти ме обичашъ, ще ме заведешъ въ вашата градина и отъ дървото, което ти си посадило и отгледало, ще ми прѣдложишъ единъ плодъ. Ще кажешъ: Учителю, този плодъ съмъ опрѣдѣлилъ за тебе. Тогава учителятъ ще каже: „Много ти благодаря, азъ самъ ще си откъс-

на този плодъ.“ Рече ли туй дѣте да ти даде въ ржката този плодъ, това ще внесе съблазнь. Ако азъ имамъ градина и възпитавамъ едно дѣте, ще му кажа: ето, този плодъ е за тебе. Качи се на дървото да си го откъснешъ самъ! Това дѣте като се качи на дървото, въ него ще има вече една идея, ще се зароди самостоятелностъ. Този е новиятъ духъ на възпитанието, свободенъ отъ всѣкакви прѣдубѣждения. Другояче, въ ученицитѣ ще се зароди мисълта, че учителтъ обича едни дѣца повече, а други по-малко. По този начинъ именно въ дѣтето ще има импулсъ. Този е Божественъ методъ.

По сѣщия законъ ние трѣбва да викаме Бога. Богъ никога не иска да Му дадемъ нѣщо въ ржка. Той все дава, но когато ти ще Му дадешъ нѣщо, трѣбва да Го повикашъ прѣдъ дървото на твоя животъ, на твоето сърце и да му кажешъ: Господи, азъ съмъ прѣдначилъ този плодъ отъ толкозъ вѣкове само за Тебе, откъсни си го! Като го откъсне Господъ отъ дървото ти, ще почувствуващъ една голѣма радостъ. Туй е мисълтъ на живота.

Нѣкой казва: какъ да познаемъ Бога? — Като живѣемъ чистъ и святъ животъ. Тия думи, обаче, сж неразбрани. Знаете ли какво значи да живѣешъ чистъ и святъ животъ? Нѣма какво да ви казвамъ, всички знаете, но не искате да го живѣете, или не искате да

се проявите. Вие може да сте прави, може би условията, при които живѣете, да сж такива — то е другъ въпросъ. Отъ чисто морално гледище може да имате свои съображения, разбирамъ и това. Вие не можете да се проявите въ вашия свѣтъ тъй, както желаете, за което си има причини. Азъ виждамъ причинитѣ. Вашитѣ дрехи сж кални, дъждъ постоянно ви вали. Азъ нѣма да ви питамъ, защо сте се окаляли така. Казвамъ: много добръ постъпвате. Виждамъ другъ нѣкой, облѣченъ много хубаво, съ сухи дрехи, казвамъ му: много добръ постъпвате, въ вашия свѣтъ дъждъ не вали, калъ нѣма. Събератъ се двамата и се разговарятъ. Единиятъ казва: защо не си облѣченъ въ нови дрехи? Другиятъ казва: какво си се облѣкълъ цѣлъ въ ново? Какво си се надулъ като нѣкой пуякъ? И двамата не разбиратъ отъ езика си. Така е за всички хора. Нашитѣ свѣтове, въ които живѣемъ, сж разумни. Въ туй отношение, всѣки човѣкъ прѣдставлява особенъ свѣтъ.

Често азъ ви наблюдавамъ като спорите. Всички разбирате, всички сте много умни. Нѣма какво да ви зальгвамъ, много сте умни. Защо сте умни? — Понеже Господъ ви е родилъ. По нѣкой пѣтъ вие правите прѣдставление. Запримѣрь, нѣкой отъ васъ е виденъ професоръ въ университета, но играе на сцената ролята на нѣкой клоунъ. Играе той тази роль, криви се, прѣвива се прѣдъ публиката

Казвате: този професоръ тамъ какво се кри-
ви, съ всичкия си умъ ли е? „Какво да пра-
ви човѣкътъ? Такава му е ролята!“ Авторътъ
написалъ тази смѣшна роля, и той се мъчи
да влѣзе въ нея, да я прѣдстави добръ, да
схване мисълта на автора. Не, не трѣбва да
казвате, че тази роль е смѣшна. Споредъ
насъ, тя не е смѣшна. Нѣкои мислятъ, че са-
мо у тѣхъ има съзнание за срамъ. Знаете ли,
че и паунътъ се срамува когато опадатъ
перата отъ опашката му? Минава, зами-
нава, обръща главата си настрана, не иска
да го вижда никой. Но когато перата му сж на
мѣсто, той като те види, разпери се, гордо
върви. Тѣй, вижте го, когато му израснатъ
перата, какъ излиза! Върви, поглежда навсѣ-
къдъ, казва: „Азъ съмъ героятъ на деня!“

Съврѣменнитѣ хора трѣбва да обръщатъ
големо внимание при възпитанието на дѣца-
та върху тѣхнитѣ желания — тѣхъ да на-
правляватъ и канализиратъ, понеже дѣцата
иматъ повече желания, отколкото трѣбва. Въ
това има една опасностъ за дѣцата, а именно:
често ние поощряваме нѣкои дѣца повече, от-
колкото сж вложенитѣ дарби и способности въ
организма имъ. Послѣ, нѣкой пжтъ вие ка-
звате: не ме оставиха да се изкажа напълно,
трѣбва да се доизкажа. Въ това нѣщо и
съврѣменнитѣ учители бъркатъ. Тѣ мислятъ,
че добриятъ учителъ седи въ това, да развие
напълно, всестранно своята мисълъ. Какво

ще остане тогава за дѣтето? Нали и негови-
ятъ умъ трѣбва да работи? Не, нещастие
е, ако рече човѣкъ да се доизкаже напълно.
Изворътъ, който тече, никога не може на-
пълно да изтече. Не се доизказвайте! Радвай-
те се, че педагогиката не е установена наука.
Тя е една гъвкава наука, която съ хиляди
години расте. Тя е дѣвствена наука.

Нѣкои казватъ: не може да се върва на
педагогиката, тя не е установена наука. Уста-
новенитѣ науки, това сж баби. Математиката
била установена наука. Математиката е върна
наука, но не и установена. То значи, че туй, кое-
то прилага въ дадения случай е върно. Като
казвате, че математиката е установена наука,
питамъ ви: какво разбиратъ съврѣменнитѣ
математици отъ онова живо приложение на
математиката въ живота си на земята? Айн-
щайнъ като развива своята теория, навлиза
въ нова областъ на математиката. Както ви-
ждате, има области въ математиката, които
едва сега се засѣгатъ. Какъ ще изясните
единъ умственъ процесъ математически? Какъ
ще изясните единъ сърдеченъ процесъ мате-
матически? Тия процеси могатъ да се изяс-
нятъ математически, понеже всѣка душа се
опредѣля съ извѣстенъ родъ енергия. Трѣ-
бва да знаете, напимѣръ, какви елементи
влизатъ при всѣка една любовъ. Слѣдовател-
но, математически може да се изчисли при
една приятелска любовъ, какви елементи

влизатъ. Качествата на приятелската любовъ може да се разложатъ и отъ нея ще се получатъ около десетина елемента. Ако река да ви говоря за тия елементи, трѣбва дълго врѣме да ви разправамъ, какви сж тия елементи и какви елементи съдържа изобщо всѣка любовъ. Любовта, който видъ и да е, не е само единъ елементъ, тя е сборъ на сили, сборъ на елементи. Значи, въ химическо отношение, тя е сложно тѣло или съединение. За да любишъ нѣкого, ти трѣбва съ вѣкове да събирашъ тази енергия. Идва нѣкой при мене и ми казва: азъ любя много. Азъ започвамъ да изчислявамъ неговата любовъ и виждамъ, че тя ще изтрае едва една година. За толкозъ врѣме той има енергия. Слѣдъ година въ него нѣма да остане ни поменъ отъ тази любовъ. Защо? — Толкова енергия има той, нѣма повече.

Любовта за да се прояви, изисква енергия. За всѣко нѣщо се искатъ условия. Напримѣръ: търговията става съ пари; яденето става съ храна. Ядене има, докато има какво да се яде; нѣма ли ядене, какво ще ядешъ? Слѣдователно, любовта е единъ сложенъ процесъ. Най-първо казвате: да има кого да обичамъ! У васъ най-първо се заражда едно желание, единъ импулсъ да обичате. Такива желания сж събрани на едно мѣсто, може би съ милиони, докато най-послѣ тѣ се олицетворяватъ въ твоя приятел, напримѣръ.

Ти вложишъ въ него своето чувство и казвашъ: азъ се радвамъ, че мога да обичамъ, че си намѣрихъ единъ приятелъ. Това е изразъ на Божественото у васъ. Но когато кажете, че обичате всички, това означава друго нѣщо вече, азъ разбирамъ закона. Не искамъ да ви осмѣя, но казвамъ, че проявениятъ Богъ се проявява въ одного, а непроявениятъ — въ всички. За насъ, въ дадения случай, реални сж само тѣзи нѣща, които иматъ отношение къмъ абсолютното битие. За проявеното битие е важно само туй, което занимава съзнанието, защото около туй съзнание се събиратъ всички наши чувства, идеи, убѣждения, движения, всички общества и т. н.

Затуй, всѣки отъ васъ трѣбва да бжде педагогъ! Тукъ има богатъ материалъ за педагогиката. Ще се ползвате отъ свѣтската педагогика, ще разучвате даннитѣ, фактитѣ, които тя дава, ще ги прѣработвате, а сжщеврѣменно ще внасяте и нѣщо ново въ нея. Не мислете тѣсно, не бивайте тѣсногърди! И въ свѣтскитѣ хора Богъ живѣе. И въ насъ Богъ живѣе. Сега вие се дѣлите и казвате: ние сме духовни, а тѣ не сж духовни. Отъ гледището на непроявения Богъ, всичко въ свѣта е духовно. Ако нѣщата нѣмаха мѣсто въ живота, въ природата, тогава нищо нѣмаше да сжществува. Туй, което се проявява въ даденъ случай, отъ него има нужда природата.

Отъ това гледище, както и да се прояви-

те, не считайте, че това е една слабост. То не е слабост, нито е погрѣшка. Ако въ васъ се появи енергия на гнѣвъ, не считайте, че този гнѣвъ не е на мѣсто. На мѣсто е. Яви се въ васъ нѣкакво желание. Не считайте, че туй желание не е на мѣсто. На мѣсто е то, но дайте правилна насока на това ваше желание. Ако оставите вашето желание да се прояви свободно, то ще си намѣри пѣтъ, вие не му туряйте гемъ. Оставете туй желание да си върви като рѣка въ това Божествено, безкрайно направление на Божествения свѣтъ. Не се подпушвайте! Често вие се подпушвате, като казвате: ние не разбираме този въпросъ. То е подпушване. Азъ и другъ пѣтъ съмъ обяснявалъ това. Ако имате свѣтлина, въпроситѣ ще се разбиратъ; ако нѣмате свѣтлина, не могатъ да се разбиратъ. Щомъ кажете, че не разбирате даденъ въпросъ, азъ зная вече, че въ съзнанието ви нѣма свѣтлина. Казвамъ: ключътъ п⁶ е затворенъ, завъртете този ключъ! Вие завъртите ключа. Питамъ ви слѣдъ това: разбрахте ли този въпросъ? — Разбрахъ го. Другъ казва: азъ не вървамъ въ Бога, не разбирамъ този въпросъ. Казвамъ: ключътъ п⁷ е затворенъ, завърти го! Завъртишъ ключа, казвашъ: разбирамъ сега. Не разбирашъ какъвто и да е въпросъ. Защо? — Липсва ти свѣтлина. Завърти ключа! Дойде ли свѣтлина, всички хора върватъ въ Бога, всички хора могатъ да обичатъ, всички хора

могатъ да се проявятъ. Така и всѣки отъ васъ може да стане човѣкъ, но то е само въпросъ на време и съзнание. Азъ съмъ ви казвалъ въ една отъ лекциитѣ, че въ вѣчността се криятъ всичкитѣ възможности.

Да се върнемъ къмъ сегашния ви животъ. Щомъ се намѣрите въ противорѣчие съ себе си, това показва, че вие отричате нѣщо, нѣкакъвъ фактъ. Невѣрието, запримѣръ, е резултатъ на отричането. Нѣкои хора отричатъ Бога и вслѣдствие на това се явява невѣрие. Невѣрието противорѣчи на факти, които съществуватъ въ свѣта. Слѣдователно, всички онѣзи, които не върватъ, усѣщатъ, че сж въ стълкновение съ нѣщо, тласка ги нѣщо. Какво ги тласка? — Този фактъ именно, който тѣ отричатъ. Тѣ сж въ противорѣчие съ проявеното А. Този фактъ постоянно ги тласка къмъ земята, къмъ нейнитѣ влияния. Затова, всички хора, които не върватъ, въ пълната смисълъ на думата, се разстройватъ, ставатъ нервни, докато най-послѣ или трѣбва да приематъ този фактъ, или той самъ ще ги пробие, ще излѣзе навънъ. Щомъ ви пробие, ще започнете новъ животъ. Затова, туй което иска въ васъ да се прояви, не му се противопоставяйте, не му се противете, не се борете съ него! Христосъ казва: „Не противи се злomu“! Веднѣжъ установено нѣщо въ живата природа, дайте му мѣсто, не се бо-

рете съ него! Казва се въ Писанието: „Не давайте мѣсто на гнѣва, мое е отмѣщението, азъ ще уредя всички работи!“ Думата „отмѣщение“ подразбира да отмѣстишъ нѣщо, да го разрѣшишъ и да го оставишъ по този начинъ настрана.

Сега, вие може да разисквате още върху онѣзи въпроси, по които сте разисквали до сега. Казвате: ние не се доизказахме. Нѣкои казватъ: да говоримъ още! Ако речете да говорите върху педагогиката, можете да говорите и хиляда години, и пакъ нѣма да се изкажете. На васъ трѣбватъ дѣца отъ разни възрасти, съ които да работите и отъ тѣхъ да водите своитѣ изводи. Ако се явите слѣдъ 100 години каква педагогика ще поставите за дѣцата?

Та казвамъ: първото основно правило за учителитѣ е да се установи връзка между учителитѣ и ученицитѣ. Какви сж отношенията между самитѣ ученици? Ако въ едно отдѣление има 30 дѣца, обичатъ ли се едно друго? Ако тѣзи дѣца се разпрѣдѣлятъ на групички двѣ по двѣ, само тия, които се обичатъ, може да се изчисли, каква е обичьта на едно дѣте къмъ друго. Слѣдователно, ако искате да укажете нѣкакво влияние върху дѣцата, или ако искате да привлѣчете дѣцата къмъ себе си, вие трѣбва да обичате тѣзи дѣца, или тѣзи хора, които тѣ обичатъ. Не може да те обича едно дѣте,

ако ти не обичашъ майка му, баща му, неговитѣ братя и сестри и други хора, които те обича. Обичашъ ли ги, то ще има доверие въ тебе. Ако ти се отнесешъ съ прѣнебрѣжение къмъ тѣхъ, това дѣте не може да те обича. Задачата на учителя е много трудна. Той ще има работа не само съ дѣтето, но и съ баща му, и съ майка му, и съ братята и сестритѣ му, и съ неговитѣ приятели — цѣло общество има туй дѣте. Учителитѣ трѣбва да разбира неговата вътрѣшна психология.

Сега и вие сте дѣца, и вие се възпитавате. По нѣкой пжть гледамъ кой съ кого се обича. Всѣки отъ васъ търси нѣкой да го обича. Като се срещнатъ двама, които се обичатъ, иматъ какво да си говорятъ. Ако не се обичатъ и учени да сж, нѣма какво да си говорятъ, нѣма въодушевление въ работата имъ. Помнете слѣдното: всички трѣбва да изучавате закона за трансформиране на енергитѣ. Нѣкой пжть, слѣдъ като сте слушали да говори нѣкой дълго врѣме, въ мозъка ви настава една умора. Причината на това е, че вашитѣ чувства сж взели надмощие. Когато чувствата отслабнатъ, умътъ става много остъръ и човѣкъ нѣма вече търпѣние, иска изведнѣжъ да разрѣши всички въпроси. Това е друга крайностъ. Въ туй отношение човѣкъ трѣбва да въздържа ума си, да въздържа своитѣ прояви, защото, колко-

то и да бърза, той не ще може изведнъж да разрѣши всички въпроси. Ако азъ кажа нѣщо, свѣтътъ нѣма да се оправи отъ тази моя дума, понеже той си върви по опрѣдѣленъ пътъ. Туй, което става отвѣнъ, е едно нѣщо, а това, което става въ козмическия, въ Божествения свѣтъ е друго нѣщо — тамъ нѣщата вървятъ по единъ строго опрѣдѣленъ пътъ, тѣ ставатъ много разумно. Ако ние съзнаемъ този фактъ, трѣбва да дойдемъ до онова истинско вътрѣшно възпитание, иначе всѣко друго възпитание ще стане дресиране. Възпитанието подразбира съзнание. И когато говоримъ за възпитание безъ съзнание, то е дресировка. Ти можешъ да дресирашъ една маймуна, но като я пуснешъ въ гората, пакъ си е маймуна. Въ Америка има хора, които възпитаватъ бълхи: нареждатъ ги въ взводове, въ полкове, каратъ ги да маршируватъ, заставятъ ги да влизатъ въ войни, но щомъ ги пуснатъ на свобода, изгубватъ всичко това, което сж придобили. Докато се намиратъ подъ калпака, е едно нѣщо, като ги пуснатъ на свобода — е друго нѣщо. Туй е механическо възпитание. При съзнателното възпитание придобититѣ резултати не се губятъ; при механическото — всичко се губи. При механическото възпитание всичко е кратковременно, а при духовното, въ което съзнанието взима участие, процеситѣ минаватъ и задъ смъртъта,

или съ други думи казано, тѣ продължаватъ да съществуватъ и задъ промѣнитѣ. Затуй, педагогиката, възпитанието, като наука, не е нужна само за учителитѣ, а за всички хора изобщо.

Азъ взимамъ думата „възпитание“ въ най-широкъ смисълъ. Всинца ние се възпитаваме. Азъ виждамъ, че материалътъ, който ви е даденъ въ школата, не е проученъ. Врѣме се изисква, за да се проучи, да се провѣри този материалъ на опитъ. Ако не се провѣри, какъ може да се върва? Щомъ не искате да вървате, трѣбва провѣрка. Какво сте придобили съ малкото опити, които сте направили? За сега сте придобили малко, но за въ бждеще ще придобиете повече. Трѣбва една вътрѣшна провѣрка.

И тъй, първото важно нѣщо при възпитанието: учителитѣ трѣбва да обича своитѣ ученици! Едного поне трѣбва да обича. Като обича едного, ще има възможностъ да обича и останалитѣ. Ако ти можешъ да запалишъ само едно дървче съ своята клечка, всичкитѣ останали дървета ще се запалятъ. Но ако не можешъ да запалишъ нито едно дърво, и другитѣ не ще можешъ да запалишъ. Обичашъ ли едного, всички може да обичашъ; не обичашъ ли поне едного, и останалитѣ не можешъ да обичашъ. Нѣкой казва: азъ нѣмамъ приятели. Ако имашъ поне единъ приятелъ, ти ще мо-

жешъ да имашъ и много приятели; но ако нѣмашъ нито единъ приятель, ще бждешъ единъ нещастенъ човѣкъ. Единниятъ, Абсолютниятъ Господъ трѣбва да се прояви въ едного. И всѣки трѣбва да се прояви въ нѣкого; всѣки трѣбва да обича. Туй, което обичашъ, то е реалното. Този прѣдметъ, който може да те стимулира, трѣбва да е въ състояние да събуди всичката ти любовъ. Дѣте, което може да събуди любовъ въ майката, седи по-горѣ отъ майка си. И майка, която може да събуди любовъ въ дѣтето си, седи по-горѣ отъ него. Учителъ, който може да събуди любовъ въ дѣцата си, седи по-горѣ отъ тѣхъ. И дѣца, които могатъ да събудятъ любовъ въ учителя си, седятъ по-горѣ отъ него. Това не говоря за унижение, това сж факти. Когато нѣкой човѣкъ може да възбуди любовъ въ насъ, това показва, споредъ законитѣ на природата, че той седи на една по-висока степенъ на развитие отъ насъ, и ние трѣбва да се радваме, че ни се даватъ условия да създадемъ нѣщо по-хубаво въ себе си. Вие ще кажете: азъ не искамъ да зная нищо за неговата любовъ. Ти произнасяшъ своята смъртна присжда. Човѣкъ, който казва, че не може да обича, той е произнесълъ своята смъртна присжда и него очаква смъртъ. И човѣкъ, който обича, сжщо тѣй произнася присжда, но на животъ. Него животъ го очаква.

Слѣдователно, вие можете всѣки моментъ да произнесете въ вашето съзнание присжда или за смъртъ, или за животъ. Това сж факти, които всѣки день разтрѣсватъ съзнанието на всѣки едного. Колко вечери вие не сте спали! Викате единъ лѣкаръ, викате другъ лѣкаръ, правятъ ви една инжекция, че втора, че трета, но нѣщо отвжтрѣ ви лѣкува. Викатъ ме на едно мѣсто да лѣкувамъ една жена, около 35 годишна, неврастеничка била. Тази жена страда отъ това, че нѣма кого да обича. Казвамъ ѝ: слушай, обикни нѣкого и азъ ще ти помогна. Лошо ли е това? — Азъ постяпвамъ педагогически. Казвамъ ѝ: азъ мога да те излѣкувамъ изведнѣжъ, но при едно условие: понеже ти до сега не си обичала никого, то ако не намѣришъ кого да обичашъ, осждена си на смъртъ, въ три мѣсеца ще свършишъ. Ако до три мѣсеца намѣришъ лице, което да обичашъ, азъ съмъ на разположение, ще те лѣкувамъ и отъ твоята болестъ нищо нѣма да остане. Тя казва: моля ви се, помогнете ми, ще обикна нѣкого. И наистина, тя обикна, даде ходъ на своитѣ чувства и оздравѣ.

Всѣки човѣкъ трѣбва да обича поне едно лице. Това е единъ великъ Божественъ законъ. Ние, по нѣкой пжтъ, считаме, че обичътъ, любовта не сж важни нѣща. Не, съ голѣмо почитание трѣбва да

обичате. Въ това седи животътъ. Когато обичашъ, не трѣбва да съзнавашъ това. Само тогава ще има връзка между Бога и тебе. Щомъ обичате, ще се образува връзка, не между васъ и този, когото обичате, но между Бога и васъ. Така се проектира този законъ. Любовта се проявява въ съзнанието. Ти ще обичашъ, безъ обаче да съзнавашъ това. Щомъ обичашъ Бога на земята, въ когото и да е, въ твоя умъ ще изпъкне мисълта, че обичашъ и непроявения Богъ. Само така ти ще имашъ единъ възвишенъ идеалъ. Този прѣдметъ, който обичашъ, те довежда въ съприкосновение съ Бога. Ти ще благодаришъ и ще кажешъ: Господи, благодаря Ти за това, което си ми далъ; благодаря Ти за тази точка, на която мога да се опра, за да Те позная.

Туй нѣщо всички можете да провѣрите. Правете опити! Онѣзи отъ васъ, които искатъ да бждатъ учители на себе си, както и онѣзи отъ васъ, които искатъ да бждатъ учители на другитѣ, въ каквото и да е направление, трѣбва да положите своя методъ върху този законъ. Вие имате достатъчно знания, достатъчно сили, работете само! Като работите, и отъ земята ще дойдатъ да ви помогнатъ, и отъ небето ще дойдатъ да ви помогнатъ. И Господъ ще ви помогне, и вие ще си помогнете. Така ще имате добри резултати. Затова, ще се стараете сега да бждете вѣрни на

себе си. Всѣки да работи споредъ своето естество, споредъ мѣстото, дѣто е достигналъ, да се не прѣсиля, да не прави прѣкомѣрни усилия; да не прави голѣми крачки — малки, но послѣдователни.

Сега, азъ не засѣгамъ педагогиката, както васъ. Това, което ви говоря, сж основни принципи, върху които можете да разисквате. Ще кажете: много нѣща ни останаха тъмни. Азъ се радвамъ за тия нѣща, които оставатъ тъмни, понеже върху тѣхъ ще работите. Ще дойде день, когато тия нѣща ще ви станатъ свѣтли, ясни. По това ще позная, че сте работили.

СЛЪДЪ БЕСЪДАТА НА УЧИТЕЛЯ

Практически въпроси:

1. По фонда и неговото устройство и функции разискванията се отложиха за общия съборъ.

По печатницата и нуждата от нея говориха бр. Сл. Камбуровъ, Д-ръ Кадиевъ, Ст. Касабовъ, Томовъ и пр. Като въпросъ отъ общо-братски характеръ, остана да се рѣши окончателно на общия съборъ.

3. За „Житно Зърно“ Ал. Стрезовъ даде кратъкъ отчетъ (и апелира за редовностъ въ изплащане абонамента).

* * *

3 ч. сл. об.

Концертъ.

Оркестъръ.

Декламации.

Хоръ.

Съборътъ завърши при доста хубаво врѣме съ тридневна екскурзия до Мусала.

Съдържание.

1. Вътрѣшни и външни връзки — Учителътъ.
2. Идеалътъ на ученика — К. Тулешковъ.
3. Идеалътъ на окултния ученикъ — К. Паскалевъ.
4. Будностъ — Хр. Койчевъ.
5. Особеното мѣсто — Учителътъ,
6. Идеалътъ на ученика. * * *
7. Общение на дѣтето съ живата природа — Б. Боевъ.
8. Сжщностъ и задача на новото училище и учителъ — Ст. Русевъ.
9. За свободата на учителитъ — П. К. Пенковъ.
10. Педагогически правила — Учителътъ.
11. Практически въпроси.

